

SULTZ SÁNDOR

A VÁRAKOZÓMŰVÉSZ

Tragikomédia
(Rövidített változat)

Szereplők

JÁNOS 46 éves
MARGIT 30 éves
PÉTER, Margit férje, 35 éves
ANYA, János édesanyja
JULIA, János nővére
GYULA, János bátyja
GÁBOR, János barátja

A *Nyílt Műhely* bemutatójának szövege

A színház egy városi kórház eldugott, kies szeglete. Sűrű, örökzöld lombok között takaros, pirosra festett pad rejtőzködik

Első rész

1

Margit, Péter, János, Takácsné

A padon Margit és Péter ücsörögnek összebújva, a számukra szokatlan helyzettől megilletődve. Margit pongyolában, hálóingben, papucsban. Melegen süt a délutáni, tavaszi nap

MARGIT Azért furcsa.

PÉTER Micsoda, kedves?

MARGIT Hát ahogy itt ülök: hálóingben, anyád pongyolájában ezen a padon veled... Neked nem furcsa?

PÉTER Egészen kellemes ez a zug itt. Szerencse, hogy ráakadtunk.

MARGIT Számodra nem hihetetlen?

PÉTER Ezt a napot kibírjuk így is. Muszáj, hogy alaposan megvizsgáljon a doktor! Holnap reggel kiengednek. Kapsz valami gyógyszert és kész.

MARGIT Nevetséges, hogy egy piti vizsgálat miatt be kell feküdni! Nem értem, mire jó ez! Te érted?

PÉTER Nyugodj meg!

MARGIT Nem vagyok ideges! Most nem érek rá erre!

PÉTER Már olyat is hallottam, hogy valakinek egész idő alatta kórházban kellett feküdnie.

MARGIT Jaj, csak azt ne!

PÉTER Hát akkor fekszel szépen odahaza.

MARGIT Szó se lehet róla! Anyád beleőrülne! Vagy én! Vagy mind a ketten!

PÉTER *(belegondol, felnevet)* Hát... az meglehet

János vezeti át az anyját a bokrok között. Alaposan meglepődik, hogy a pad foglalt. Egy pillanatig megrökönyödve bámulja a házaspárt, aztán felmordul. Ám midőn lepillant Margit arcára, benne reked a szusz. Gúvadt szemmel nézi a nőt

ANYA *(két kézzel húzza vissza)* János! Gyere! Gyere szépen! Inkább kísérsz ki! Hallod? Veszek neked csokiparányit!

János tátott szájjal nézi Margitot, míg Anya fürdőköpenye övénél fogva kivonszolja őt a színről. Egy narancs kiesik János zacskójából

PÉTER *(felkapja a gyümölcsöt, hogy visszaadja, ám gesztusa félbeszakad, a narancsot megtartja magának)* Micsoda arc!

MARGIT Láttad, hogy bámultam?! Mit akarhatott tőlem?

PÉTER *(gondolkodik, aztán vásott vigyorral felel)* Talán beléd szeretett, első pillantásra. Van ilyen, nem?

MARGIT Ijesztő figura.

PÉTER Kéred ezt a narancsot?

Margit nem kéri, Péter zsebre vágja

Hiszen nem is reggeliztél! Hé, reggeliztél te egyáltalán?

MARGIT Nem emlékszem.

PÉTER Nem hát! Hiszen rögtön észrevetted, amikor felkeltél és kimentél a vércé, nem?

MARGIT De. Csupa vér volt minden.

PÉTER Hát... kár volt úgy sietni. Szóval nem vagy éhes?

MARGIT Nem.

PÉTER És most is görcsöl?

MARGIT Nem tudom. Fájogat. Bár lehet, hogy nem is fáj. Csak beképzelem.

Péter! Menjünk inkább haza!

PÉTER Inkább mégis enned kéne valamit! MARGIT

De hát mondom, hogy nem vagyok éhes! PÉTER

Banán jó lesz? Azt láttam a sarkon.

MARGIT Megörültél! Most aztán minden fillér számít!

PÉTER Az istenit! Hát megalázó, hogy nem tudok venni neked egy kiló gyümölcsöt se siránkozás nélkül!

MARGIT Erről nem én tehetek!

PÉTER Mert ugyebár én tehetek róla?!

MARGIT Momentán egy éve nincs munkahelyed?

PÉTER Piszok dolog tőled, hogy nem veszel komolyan!

MARGIT Na, jó, ne durcáskodj már, kisfiú! Gyere, kapsz egy pusztit!

Péter hálásan egyezik ki a pusztiban. A pusztiból gyengéd csók lesz, a végén meghatódva simulnak egymáshoz. A sövényben valaki mozog. A fiatalok oda-kapják a fejüket. János lép ki a bokrok közül. Márkét zacskója van, a narancsos mellett egy csokiparányos. Mereven, hitetlenkedve fürkészi Margitot

Jaj, ez megint itt van! Engem bámul?!

PÉTER Ez dinka.

MARGIT Mit néz rajtam? Miért áll ott!

PÉTER Elmebeteg.

MARGIT Kergesd el, Péter!

PÉTER Minek? Ártalmatlan.

MARGIT Honnan tudod?

PÉTER Ha közveszélyes lenne, nem mászkálhatna szabadon.

MARGIT *(ez megnyugatja Margitot. Némi csend után már sajnálkozva szólal meg)* Szegény pasas! Mi baja lehet?

János moccan, eltűnik a bokrok között. A fiatalok szánakozva néznek utána. Csend. Péter lopva az órájára pillant. Margit elfogja a pillantását, gyengéden veregeti meg a férje kezét

Elmehetsz ám, ha dolgozol van! Nem kell egész nap miattam itt ücsörögnöd!

PÉTER Ugyan... De azért megáll az eszem! Elmúlt két óra! Minek rendelt be a doktor, ha mégse olyan sürgős?

MARGIT Nehéz szülése van.

PÉTER Tíz perce akkor is lehetne rád! Elég pénzt adtam neki! Vagy nem elég pénzt adtam neki?

MARGIT Kár dühösködni... Hozol reggelit?

PÉTER *(felpattan az asszony mellől, siet kifelé. Visszafordulva)* Fél kiló disznózsír jó lesz?

MARGIT *(veszi a lapot, a szeme felcsillan)* Hozzá két kiló friss kenyeret! És egy kanalat a zsírhoz!

Péter int, kimegy. Margit mosolyogva néz utána, ám amikor férje eltűnik, a mosoly mindjárt leolvad róla. Fáradtan dől hátra, hogy legalább a kora tavaszi napsütést élvezze

2

János, Margit

Margit nem veszi észre, amikor János elbújik a bokrok rejtekéből, határozott léptekkel a padhoz megy, leül a szélére. Halkan szólal meg. Margit aprót sikantva ugrik fel, menekül kifelé. János nyugalma mégis maradásra biztatja

JÁNOS Látja, eddig nem tudtam, mivégre találtam meg ezt a padot!

MARGIT Bocsánat!

JÁNOS Így már értem, hogy maga is ráakadt! Pedig nem könnyű idetalálni! Meszejteni, hogy a konyhakert és az üvegházak labirintusán túl található a kórház egyetlen zuga, ahol a csend az úr! Isten hozta! Judit?

MARGIT Mi egyből idetaláltunk.

JÁNOS Ez... természetes.

MARGIT Hát... akkor viszlát!

JÁNOS Jöjjön vissza! Üljön le!

Margit akaratát veszítve teljesíti János utasításait. A férfi most egészen közelről vizsgálja az összezavarodott asszony arcvonásait. Lassan bólint, eltávolodik

Igen

Hosszú csend. János elfordul a nő től, hátradől a padon, most ő élvezi szemét lehunyva a napsütést. Margit így megszabadul szinte hipnotikus fogságából, összerázkódi, rettegve pislant az őrltre, ismét megpróbál elslisszolni

MARGIT Kérem... majd útbaigazítaná a férjemet?

JÁNOS Igen?

MARGIT Visszamegyek a kórterembe, ha keresne.

JÁNOS Szükségtelen.

MARGIT Hogy?

JÁNOS (most fordul ismét az asszonyhoz) Örülök, hogy eljött. Az utolsó pillanatban!

MARGIT Igen?

Hosszú csend. Margit nem tudja eldönteni, megkísérelheti-e a menekülést, kétségbeesve néz körül segítség után. János most hosszan, komoran mered maga elé, aztán széles mozdulattal indít

JÁNOS Ugye, nem kér? Narancs.

MARGIT Köszönöm.

JÁNOS Tudtam, hogy nem fogja elfogadni! Csodálkoztam volna. Kegyed jól nevelt, igaz? Judit!

MARGIT A férjem minden pillanatban...

JÁNOS Vér-na-rancs! De nem kér. Pedig én magának adom az egészet! Tesék! (Nem tőr ellentmondást, ahogy Margit kezébe nyomja a narancsot, ugyanazzal a mozdulattal vissza is nyomja a padra az asszonyt. Némi koncentráció után „társalogni” kezd) A vérnarancs sokkal egészségesebb az ananásznarancsnál. A piros húsa miatt. Tudta? Hát nekem ez tökindegy! Én már se ezt, se azt nem vagyok képes lenyelni. A gyomrom. Fuccs! Bumm: kifingott. Lehet, hogy későn jött el hozzám, Judit? No, legyen a magáé ez a narancs!

MARGIT De a férjem!

JÁNOS Vagy inkább dobjam ki? Vagy rohadjon meg ez is a szekrényemben?

MARGIT A férjem nekem is hoz!

JÁNOS Hiába mondom a hülye anyámnak, hogy nincs szükségem ételre! Nem élek vele! Azért csak hozza, csak hozza... Elfogadni!

Margit megszeppenve rakja le maga mellé a zacskót. Csend. János elfordul, úgy tűnik, mintha a maga részéről befejezte volna a társalgást. Margit feszeng, már indulna, amikor a férfi hunyt szemmel ismét ráreccsen

Hát akkor egyen csokiparányt!

MARGIT (mindenerejét összeszedve lázad) Inkább megyek!

JÁNOS Hová? Megy? Akkor minek jött? Na, ne komolytalankodjék! Üljön vissza és egyen!

Margit nem mer ellenkezni az őrülttel, leül, vesz a kisebbik zacskóból egy csokiparányt, óvatosan beleharap. János előbb messziről fürkészi a nőt, aztán lassan egészen az arcához hajol, illetlen közelségből bámulja, hogyan rágja, nyeli az asszony az édességet. Bólint

Igen. Igen.

Margit félelmében-zavarában félrenyel, köhög. János ettől váratlanul, melegen elmosolyodik, barátságosan megveregeti Margit hátát

Kuc-kuc-kuc-kuc! Félrement? No, nyugodjon meg, nem vagyok ám dillinyós!

MARGIT (köhögés közben) Dehát... akkor... mi van?

JÁNOS Kiskegyed nagyon hasonló lakikre! És ez a pont itt az arcán...! (Megerinti a nőt az ajka fölött)

Margit összerázkódi

Ó, bocsásson meg! Látja? Nekem is itt van!

Margit megnézi Jánoson ugyanazt a pontot, de nem lát semmit. Azért mégis megnyugszik valahogy. Csend. János magába merülten bólogat

MARGIT Nahát tudja...! Hogy maga nem közveszélyes?!

JÁNOS (azt a pontot dörzsölgeti az arcán, Margitéra pislant, halkan mondja)

Igen. Számomra késő. De magát még meg tudom menteni!

MARGIT Engem? Mitől?

Csend

JÁNOS Nos, van valami sejtése?

MARGIT Sejtésem? Miről?

JÁNOS Hogy mi vezette ide, hozzám. A padhoz. Egy sugallat? Bizsergés, itt a tarkójánál? Na! Mondja már! Nagyon kíváncsi vagyok! Hogy megy ez?

MARGIT (a hisztéria határán kérdez vissza) Dehát micsoda?

JÁNOS Nem akarja megmondani.

MARGIT Mit?!

JÁNOS Tudtam, hogy hazudós! Judit!

MARGIT Miért hív Juditnak?

JÁNOS Na, mi van, még a nevét is letagadná?!

MARGIT Margitnak hívnak!

JÁNOS (nagyot néz erre. Egy pillanatra megzavarodik, aztán ismét felderül az arca. Ő már érti.) Margit?! Annál jobb! Mar-ga-ret. Van benne stílus! (Elégedetten csettint)

MARGIT Miben?!

JÁNOS Nomen est omen. Érti?

MARGIT Mire gondol?

JÁNOS Magunkra gondolok. Ejnye már, mit reszket?! Nem harapom meg!

MARGIT Biztos?

János csendesesen mulat Margit kérdésén, megveregeti az asszony kezét. Csend

JÁNOS No. Az a fontos, hogy végre itt van. Kár, hogy beteg.

MARGIT Én?! Semmi bajom!

JÁNOS Semmi?! (Egy pillanatig magában kételkedik. Ellenőrzi a pontot Margit arcán. Nem, nincs ebben tévedés. A fejét csóválja)

MARGIT De hát mit látott rajtam? (Kitapintja az arcát, semmi, semmi, felnevet) Hiszen maga bolondot csinál belőlem! (Ez a feltételezés megtetszik az asszonynak, ebből mindjárt felháborodás születtek) Hé! Ember! Maga szörközik velem?!

JÁNOS (felpattan, összecsapja a bokáját) Páron! Takács. Takács János, a kezit csókolom!

Csakugyan kezét kíván csókolni, Margit ijedten rántja ki a kacsó ját a férfi markából

No de Margaret! Viselkedjék! Ez a ... vadóckodás mégiscsak sok! Azt nem várhatom el, hogy mindjárt a nyakamba ugrik, de...

MARGIT Hát ez nem lehet igaz!

JÁNOS Parancsol?

Margit csak nézi-nézi ezt a férfit, hirtelen meglátja a situáció fonákját, agyot nevet

Nocsak!

János megsértődni látszik. Hosszú csend után témát vált, modora most kimért. Margit végre visszanyerte az uralmat önmaga felett

Szóval mi is a panaszkodásunk?

MARGIT Semmi.
JÁNOS Az jó. De a betegségen túl van magában valami... valami sugárzás, amit képtelen vagyok megfajteni.
MARGIT Csak egy napra jöttem. Tudja, van egy kis problémám...
JÁNOS Problémája?! Az van!
MARGIT Babánk lesz és...
JÁNOS Ez az! Baba lesz! Értem már!
MARGIT Érti? Mit ért?
JÁNOS Hát ettől sugárzik kegyed! Ettől ennyire szép!
MARGIT Köszönöm. A bók mindig jólesik egy...
JÁNOS Pedig amúgy eléggé jelentéktelen teremtet lehet. De áldott állapota és az a stigma az ajka felett...
MARGIT Miféle stigma?!
JÁNOS Így abszolút lepipálja Juditot! Noha az ön eredetije szebb is, okosabb is volt magánál.
MARGIT *!ingerülten vág vissza* Na, ne mondja! Még evés közben is? JÁNOS (most csakugyan meghökken, úgy néz az asszonyra, mintha kísértetet látna. Nagyot nyög) Micsoda válasz! (...) Mintha maga Judit vágott volna vissza!

Margit csak azért is sejtelmesen mosolyog, ettől János előtt a déjã vu hitelét veszti, legyint

Mivel foglalkozik maga?
MARGIT (most már szinte élvezi a helyzetet) Leginkább a férjemmel. Miért kéri?
JÁNOS Hány éves?
MARGIT Mennyinek látszom?
JÁNOS Harmincöt.
MARGIT Sérteget!
JÁNOS Mégis ez lesz az első gyereke, igaz?
MARGIT Hová gondol? A negyedik! Ugye, nem is látszik?
JÁNOS Válaszoljon rendszeren a kérdéseimre!
MARGIT Miért?
JÁNOS Jézusom, de ostoba! Hát nem érti, hogy nekem mindent tudnom kell magáról!
MARGIT Miért?
JÁNOS Hogy éljünk! Hogy ne haljunk meg!
MARGIT De hát kicsoda maga?
JÁNOS Most mire jó ez?
MARGIT Mi mire jó?
JÁNOS Eljátszani, hogy nem ismert rám. Mondja, miért kell ez a nőknek? Ez a násztánc!
MARGIT Micsoda?!
JÁNOS Mi másnak nevezem? Násztánc!
MARGIT Na, ebből elég! (Feláll, hogy végre faképnél hagyja a férfit)
JÁNOS (nem engedi, szinte könyörög) Maradjon! Inkább hagyjuk! Ne érintsük a lényegét! Vegye inkább úgy, hogy csupán azért érdeklődöm, mert ráérek!

Margit megsajnálja a könyörgőt, visszaül a padra. Csend

Néhány hetem lehet még hátra! És mégis, még soha életemben nem értem rá annyira, mint most. Amióta beutaltak ide megdögleni.
MARGIT Honnan veszi, hogy csak néhány hete lenne hátra?
JÁNOS Nézzen rám!

Margit Jánosra néz, aki csontsoványan, szürkén, mégis büszkén állja a tekintetét. Margitnak nincs képe vigasztalni őt. Ez János számára győzelemmel ér fel

(Lazán folytatja a társalgást) Hát ez lesz az első gyerek. Pedig ahogy elnéztem magukat, elég régóta házások.

MARGIT Ez... messziről látszik rajtunk?
JÁNOS Ha szembe fúj a szél, akkor úgy két kilométerről, Margaret.
MARGIT Hetedikén lesz fél éve, hogy összeházasodtunk.
JÁNOS (meghökken) Mi a fene? Az lehetetlen!
MARGIT (felnevet, most magától veszel egy csokiparányit, eszi, közben) Na, jó. Nem tévedett. Valójában tíz éve élünk már együtt.
JÁNOS Azért! És miért csak most házasodtak össze?
MARGIT Micsoda kérdés ez?!
JÁNOS Válaszoljon! Túrelmetlen vagyok!
MARGIT Semmi köze hozzá!
JÁNOS Rendben. Úgyis tudom a választ. Azaz alak, a férje, etette a szokásos szöveggel. „Szabadság! Szerelem!” E kettő együtt nem megyen! MARGIT De jól tudja!

JÁNOS Na, hallja! Réges-régen férfi voltam magam is. Most vágja a képembe: „Igen? Ez nem látszik!”
MARGIT Igen? Ez nem látszik!
JÁNOS Kacagjon!
MARGIT Haha.
JÁNOS Margaret! Ezt azért nem kellett volna!

Csend

(Türelmét veszítve szólal meg) Nos? Miért nem kérdezi meg újra, hogy ki vagyok én?
MARGIT Kicsoda maga?
JÁNOS Várjon! Ez így rossz kérdés! Kérdezze meg azt, hogy ki voltam! Vagy már nem érdekli? Nem? Nincs igaza. Megmondom: várakozóművész vagyok! MARGIT Aha.
JÁNOS Aha?! Hohogy ana? Csak „aha”?!
MARGIT Igen: aha.
JÁNOS Ennyivel elintézi. Ezek szerint maga érti, mi az, várakozóművésznek lenni?
MARGIT Miért? Nem érthetem?
JÁNOS De. Na, jó, tudja mit, drága? Húzzon a fenébe innen!
MARGIT Kérem! (Felpattan)
JÁNOS (visszatartja) Nem! Maradjon! (Visszaületi Margitot. Hosszú csend után megszólal, hangjában megint ott bújkál a kétségbeesés) Negyvenhat éves vagyok! Ugye? Pedig hatvannak se látszom! Nekem negyvenöt évembe került, hogy megértsen, mi az: a várakozás művésznének lenni. Hát ne csodálkozzék, hogy ingerült vagyok. Margaret! Bocsásson meg!
MARGIT Nem haragszom.
JÁNOS De, de! Látom én magán, hogy durcázik!
MARGIT Az más. Akkor „durcázok”.
JÁNOS Az öregeknek megvannak az előjogaik. Lehetnek hisztisek. Pimaszok. Számon kérelek. Ugyanúgy, ahogy a fiatalok. Na! Nézzünk oda! Képes durcázni egy haldoklóra?!
MARGIT (nagyot sóhajt) Komolyan nem értem, miért játszik itt nekem!
JÁNOS Mi moribundusok különben is egy nagy család vagyunk. Miért? Mint említettem, a halál közeiében egyszercsak rettentően ráér az ember. Ráér önmagára - és a másokra is. Árulja el, milyen panasszal került be ide!
MARGIT Bevéztem.

Csend

JÁNOS Be-vér-zett? Úgy?

János ismét közel hajol Margit hoz, hosszasan vizsgálja azt a pontot az ajka fölött, az asszony már csak zavart kuncogással reagál az „őrült” gesztusra

És persze nem tudja, mitől?!
MARGIT Honnan lehetne azt tudni?
JÁNOS Maga csal! Maga hazudik! Rögtön láttam!
MARGIT Én?
JÁNOS Hiszen maga képtelen megszülni egy gyereket! No, persze! Nem tudja, miért! Es a sok antibébi? Ne sunyítson! Hányszor volt abortusza?!
MARGIT Ezt... ezt azért mégis...
JÁNOS Naná, hogy volt egy pár, tízévi vadházasság után! És most menjen!
MARGIT Menjek?
JÁNOS Menjen!

Margit felpattan, iramodik kifelé, nem nagyon bizva abban, hogy az őrállt csakugyan elengedi. János utána is kiált

De ne képzelje, hogy elfuthat előlem!

Margit csak iszkol tovább, eltűnik. János elégedetten néz utána. Aztán meglátja a padon felejtett zacskókat, még Margit után üvölt

Hé! Buta tyúk! A narancsa!

Margit persze nem jön vissza érte. János legyint, nagyot sóhajt. Fáradtan néz körül. Pillantása ismét a csokiparányra téved, úgy dönt, kísérletet tesz. Kivesz egyet a zacskóból, bekapja, hosszán, kinlódva rágja. Nem képes lenyelni a falatot, hányingere támad tőle. Nyögve menekül a bokrokhoz, kiöklendezi a csokoládét

3

János, Gyula
Gyula így, kiszolgáltatottan akad az öccsére. Undorral figyel János kínját.

Gyula szabott öltönyben, nyakkendőben, hasas akatáskával. A testvérek pillantása találkozik. Csak egyetlen pillanatig őszinte, aztán Gyula mosolyt erőltet. Beindul, karját ölelésre tárja. János mogorván fogadja

GYULA Jancsim! Már kerek fél órája kereslek, öcskös! (Megöleli) Szevasz!
Hogy vagy? Jól nézel ki!
JÁNOS Most hánytam.
GYULA Ja. Az jó jel, nem?
JÁNOS De. Az.
GYULA Hát már gyökeret eresztettem az ágyad mellett, amikor benyögi a szomszédod, tudod, az a besárgult, hogy itt talállak. Te, nem fertőző az a tag?
JÁNOS Nem. Csak májrakos.
GYULA Aha. Figyelj, öcsi, ne intézzem el neked, hogy visszarakjanak az ideg-osztályra?
JÁNOS Kösz, de szarul vagyok.
GYULA Hát... ahogy akarsz.

Csend

Fasza kis hely ez, mi? (...) Szóval nemsokára jön ám anya is. Meg Julika! Direkt felutazott Csabáról a kedvedért! De tényleg jobban vagy, nem?
JÁNOS Meg fogok döglenni.
GYULA Szuper. Te, nem kéne addig kiadni a szobádat? Anyának jól jönne a nyugdíja mellé egy kis mellékes.
JÁNOS Nem!
GYULA Jól van, na! De miért nem?
JÁNOS Várjatok már néhány hétig, az isteni!
GYULA Most minek dühösködsz? Ha nem, hát nem. Csak anyának lett volna jó, mondom!

Csend. János dacosan hallgat. Gyula nyájasságot erőltet magára. Hasas akatáskájából elővesz egy befőttesüveg madártejét, kanalat. Az üveget kinyitja, Jánost kínálja

Na, mit hozott neked Gyuszi bá? No, mi kell a hasikafájós betegnek? Madártejecske! Fini-fini-fincsi! A Sári mama megcsinálta Jancsi babának! Te kis protekciós! Én bezegz bele se nyalinthattam! Még a gyerekek se! Imád téged a Sári mama!
JÁNOS Nem kérek.
GYULA De! Kéred!
JÁNOS Edd meg te!
GYULA Anya azt mondta, a madártejet kívánod! Akkor most kívánjad!
JÁNOS Ne folytasd, mert leokádlak!
GYULA Enned kell, fiú! Egyél már, te ökör!
JÁNOS Edd meg te! Azt hiszed, nem tudom, hogy te akarod megzabálni?
GYULA Hát nem fog kárba vészni, az biztos! (...) Különben nagyon jól tudjuk, hogy semmi bajod. Csak nem vagy hajlandó kajálni. Így aztán előfordulhat, hogy tényleg megdöglesz.
JÁNOS Kész! *Bumm!* Nem érted? Szétrohadt a belem.
GYULA Az ágyad, öcsikém! Figyelj, miért nem akasztod inkább fel magad? Egyszerűbb, nem?
JÁNOS Majd megfontolom.
GYULA Csak az a fontos, hogyne felejtss el: a lakás nekem jár, nem Julinak! Világos?
JÁNOS No és mi újság? Igazgató vagy még, Gyuluska?
GYULA (szeme se rebben) Miért ne lennék az?
JÁNOS Nohát, de már nem igazán sokáig?
GYULA (sóhaj, az öcsikére pislant) És ennek miért örülsz, te fasz?
JÁNOS Hát már hogyne örülnék, igazgató elvtárs! Hiszen annak örvendezni kell, hogy az ön cégét is elértek a vad nyugati szelek! Vagy váratlanul fellen-
dült volna a kétszáz literes alumíniumlábosok dollárpiaca?
GYULA Anyi vagy te, Jani, mint tetű a komondornak.
JÁNOS Véged lenne, bolsevik? Vár rád a segédmunka? Lehet?
GYULA Nem fogsz felbosszantani.
JÁNOS Én internálnám a fajtádat.
GYULA Én meg a tiédet, kisfiam.
JÁNOS A lámpavasra veletek!
GYULA Na, mi van? Tigrisszart reggeliztél?
JÁNOS Nem szoktam reggelizni!

Csend. Nyájas mosoly

GYULA Azért imádlak.
JÁNOS Én is.

Csend

JÁNOS (elkomorodik, őszintén szólal meg) Figyelj, bátyus! Szeretnék kérni tőled valamit.
GYULA Bármit, öcskös!
JÁNOS Ne gyere ide többé! Erre kérlek! Megteszed?
GYULA Én?
JÁNOS Te! Kurvára idegesítesz!
GYULA Kérlek.
JÁNOS Sőt! A temetésemre se kéne eljőnnöd!
GYULA Ezzel nem fogom szomorítani anyánkat.
JÁNOS Igazad van. A temetésemre eljöhetsz.
GYULA (hűvösen néz Jánosra, végül felvevett) Ej, te gyerek! Te, hát mire jó ez? Hogy neked mindig ki kell találnod valamit! Es én még mindig hagyom magam felidegesíteni! Te! A végén még engem üt meg a guta miattad! Aztán jöhetsz a temetésemre!
JÁNOS Tűnj már innen, elvtárs!
GYULA (most csakugyan vértolulást kap) Nem megyek!
JÁNOS De! Mész! Akarom!
GYULA Mit képzelsz te?
JÁNOS Ez az én padom!
GYULA A „te padod”? Frászt! Neked még egy padod sincsen! Te ingyenélő! Kotródj innen te! Majd pont te zavarhatsz el engem bárhonnán is?!

János tehetetlen dühében Gyula lába elé köp. Gyula felpattan, hogy megüsse az öccsét, aki elfut előle. Most, hogy Gyula egyedül marad, nagyokat fújva adja ki a dühét. Visszarog a padra. Ebben a helyzetben lepik meg őt a fiatalok: Margit és Péter. Gyula zavartan mosolyog a fiatalokra, eloldalaz mellettük, ki-kotródik a színről

4

Margit, Péter
Mindketten a menekülő Gyula után bámulnak

PETER Hallod... nem is olyan eldugott zug ez!
MARGIT Eddig nem láttam itt senkit a bolondunkon kívül.
PÉTER Aha. Még mindig veszekedtek?
MARGIT Ez a legjobb szórakozásom.

Közben Péter a padhoz vezeteli Margitot, leülnek. Margit sápadt, feszült, el-szánt. Arra a pontra mutat az ajka fölött

Biztos, hogy nem látsz itt nekem semmit?
PÉTER Jaj, Margitka, ne hülyéskedj!
MARGIT Pedig meg fog büntetni az isten!
PÉTER Jól van, hagyj már!
MARGIT Miért hittük, hogy az ő akarata ellenére mi szabhatjuk meg, hogyan legyünk boldogok?
PÉTER Mondom, hogy ehhez túl másnapos vagyok!
MARGIT Nem volt jogunk belekontárkodni az akaratába! Csak azért, mert lakás nélkül nem voltál hajlandó vállalni egy gyereket! Amíg ki nem alakul a karriered! Nevetséges! Jaj, Péter, hát nem érzed, mennyire aljasok vagyunk?
PÉTER Azt ajánlom, ne csináld ezt most velem!
MARGIT Én ne csináljam?! Nem, Péter, nem csinálom!
PÉTER Egyáltalán, miről beszélsz?
MARGIT A három abortuszomról beszélek.

Csend

PÉTER (tanácstalanul nézi a sírással küszködő asszonyt) Hányszor akarsz ezt még megbeszélni velem? (...) Na, jó. Hát volt más választásunk? Mégis hová a francba születt volna őket?

Csend

Higgyél nekem, kedves! Mostantól minden jóra fordul!
MARGIT Ha elmegy a kicsi, én megölöm magam!

Margit nem bírja tovább, bölgve borul Péter vállára. Péter nem tud mit kezdeni vele, zavartan lappogatja az asszony hátát

PÉTER No! Ne bögg! Most mit bögsz? Nem megy el! Miért menne el? Nem megy az! Az én kisfiam! Mondom, hogy ne bögg!

Csend. Péter merev derékkal tűri, amíg Margit kiszipogja magát a vállán

MARGIT (zárt arccal elhúzódik a férfitől) Apuka azt szeretné, hogy néhány hónapra költözzünk le hozzájuk.

PÉTER Hová?!

MARGIT Nem is butaság! Mégiscsak jobb lenne a picinek a tiszta levegőn, a csöndben, mint a körúton, nem?

PÉTER De hát mi az istent csináljak én falun? Éppen most!
MARGIT Ingázhatnál. Kibírod, nem?

Csend

PÉTER Képzelem! Marhára örülne nekem „apuka”! Hühü, hát még anyuka!
MARGIT Ha hívtak, akkor örülnének. (...) Berendezik nekünk a felső szintet.
Külön szobája lehetne a gyerekek!
PÉTER Szédület!

MARGIT Mi köt téged ide? Otthon legalább lenne hol laknunk! Vára föld! Apukának is elkelve már a segítség. Nem úgy képzelte, hogy a leendő vője... írogatni meg nálunk is írogathatsz.

PÉTER Í-ro-gat-ha-tok? Azért megengeded?

MARGIT Nem akartalak megbántani.

PÉTER Nem is sikerült!

MARGIT Mondom, hogy bocsánat.

PÉTER Megörülök, hogy éppen a nagygyűlésem napján kell előállnod ezzel!

MARGIT Majd megírom haza, hogy nem mehetünk, a „karriered” miatt.

PÉTER Azért az nem lenne ellenedre, ha képviselőné lennél, igaz? MARGIT

Az nem.

PÉTER Eljött az én időm, Margit! Beindulok! Amióta az eszemet tudom, egyhelyben kellett járnom! Te persze nem hitted el nekem... De most megbizonyítom! Hogy az apám „bűnei” miatt nem sikerült nekem soha semmi! Ha akarnám, most már felvinnék az egyetemre! Most már megjelenének a verseim! De képviselő leszek! És visszaadom a kölcsönt ezeknek!

MARGIT Most tartod a nagygyűlési szónoklatodat?

PÉTER Nincs bocsánat!

MARGIT A „Hős fia” nem bocsát!

PÉTER Hülye!

Péter egy pillanattal valóban ingerült. Margitijedt képet vág, amikor találkozik a pillantásuk, egymásra nevetnek. E ritka, közös pillanaton kölcsönösen meghatódnak

MARGIT Gyere ide, te bolond!

Péter átöleli Margitot, megcsókolja. Margit a kebléhez szorítja Péter arcát, ebben a mozdulatban sok a kétségbeesés. János anyja és nővére, Júlia rebent szét őket, amikor Gyulát keresve megjelennek a színen. Körülnéznek a tisztáson, elfordulnak, visszavonulnak

PÉTER Micsoda forgalom van ma itt?!

MARGIT Azt hiszem, most már csakugyan menned kell.

PÉTER (ránéz az órájára, ijedten pattan fel) Ne kísérij ki! Rohanok! Holnap bejövök. Vagy legkésőbb vasárnap, oké? (...) Tudod, mennyire szeretlek, Margit!

MARGIT Csókolj meg!

Csók. Péter kirohan a színről. Margit nyugtalanul néz Péter után. Sóhajtvá dől hátra, élvezi a lány napsütést. Néhány másodperc múltán egy napilapot vesz elő pongyolája zsebéből, kikeresi azt a cikket, amit Péter apjáról írtak. Figyelmesen, szorongva olvassa újra a sorokat. Így nem veszi észre, hogy Gábor, János vele azonos korú barátja, kandikál ki a bokrok közül, hosszan, kutatva nézi az asszonyt, csak nagysokára merészkedik elő

5

Margit, Gábor, János

Gábor a padhoz érve diszkrétén krárog. Margitijedten néz föl rá, az újságot az ölébe eresztí

GÁBOR Ó... íz... kezit csókolom! Nagy Gábor, a szolgálatára. Bár ez aligha fontos.

Margit értetlenül bámul a férfira

Jó napot!

MARGIT Mit tetszik?

GÁBOR Én?! Semmit!

MARGIT Igen? Akkor jó napot.

GÁBOR Kérem, engem Takács úr küldött előre.

MARGIT Előre?

GÁBOR Hát hogy nézzem meg magát, és aztán szóljak. Mivelhogy meglátogattam a Takács urat, tetszik tudni?

MARGIT Hogy nézzen meg engem?

GÁBOR Így valahogy. És azért, hogy szóljak.

MARGIT Szóljon?!

GÁBOR Jön.

MARGIT Jön? Na, én megyek!

GÁBOR Éppen, hogy tessék maradni! Tudniillik a Takács úr be szeretne mutatni bennünket egymásnak.

MARGIT Dehogyan maradok! Hagyjon engem békén!

GÁBOR Kérem!

MARGIT Jó napot! *(Pánikszzerűen távozik. Az újság kicsúszik az öléből, lehull a kavicsra)*

Gábor kissé ingerülten néz körül, Hamar felfedezi az egyik bokor mögött Jánost, aki vigyorogva merészkedik elő az árnyékból

JÁNOS Biztos voltam benne, hogy elmegy.

GÁBOR Most mire volt jó ez?

JÁNOS Hát nem? Hogy a nők nem képesek leszokni erről! Az ösztönök, Gáborkám, az ösztönök! A nők végül is állatok. Olyanok, mint például a kutyák. Megfigyelted már, hogy a szuka micsoda rafinált köröket futtat a kanival, mielőtt kötélnek állna?

Gábor csak a fejét csóválja. leül a padra. János Gábor mellé telepedik, türelmetlenül néz a barátjára

Na? Ugye?! Milyen?

GÁBOR Kedves.

JÁNOS Tisztára Judit! Mintha az ikertestvére vagy a húga lenne!

GÁBOR Ne haragudj, de alig hasonlít.

JÁNOS Na, jó. Margit egy kicsit alacsonyabb és teltebb. A kis butuska! Ha látod, hogyan eszik! Égnek állna a hajad tőle! Ilyenkor még szebb is, mint Judit!

GÁBOR Na, ez azért enyhe túlzás!

JÁNOS Nem túlzás! Tessék, nézzük csak meg! Vedd elő!

Gábor belső zsebéből egy csomag fotót vesz elő, kényszeredetten kibontja, ki-választ a fotók közül egyet, tanulmányozza. János is a fotó fölé hajol

GÁBOR Nahát! Semmiképp se! Juditnak teljesen másmilyen az arca!

JÁNOS De az orra! Az ajka!

GÁBOR Számomra ez a nőcske nem hasonlít és nem szebb! (Zárja le a vitát a fotókat elrakva)

JÁNOS Hé! Margaret nem nőcske!

Gábor erre nem válaszol. Csend. János majd szétrobban a türelmetlenségtől, ezzel szemben Gábor a megtévesztült nyugalom

GÁBOR Na, jó. Gratulálok. A férje már tudja?

JÁNOS Annak még nincs itt az ideje. Gábor! Hallod? Én tizenkét éve nem voltam szerelmes!

GÁBOR Igen?

JÁNOS Igen, igen! Szerelmes vagyok! Az a pont az arcán! Gábor! Margaret és én együtt halunk majd meg!

GÁBOR Ejha! És ezt már tudja?

JÁNOS Margaret? Nem. Csak sejtí. Azért menekül előlem.

GÁBOR De Janikám! Hiszen állapotos!

JÁNOS Szerelmes vagyok! Gyönyörűen! Reménytelenül! Ó, istenem, mint a régi szép időkben!

GÁBOR Dehát állapotos!

JÁNOS Éppen azért! Így tökéletes! Ettől sugárzik!

GÁBOR Ez csak duma.

JÁNOS (Gábor megjegyzésétől egy csapásra ellenségesse válik) Duma? Miért duma? Mert a feleséged nem volt képes teherbe esni?

GÁBOR Most muszáj ezt?

JÁNOS Árudd már el, nem vagy te impotens?

GÁBOR Ez nem lehet igaz!

JÁNOS Vagy Judit volt meddő?

GÁBOR Te! Én itthagylak, ha ezt most elkezded!

JÁNOS Nem akart tőled gyereket! Igaz? Mert egész idő alatt el akart szakadni tőled! De te tíz körömmel kapaszkodtál belé. Zsaroltad! Hogy megöljöd magad, ha faképnél hagy. És ehelyett ki lett öngyilkos? Ki? Na, ki?

Gábor sápadtan, sötétén hallgat

Főnök úr! Ehhez tartsd magad!

GÁBOR Judit... nem... miattam... lett öngyilkos!

JÁNOS Nem? Hagyjuk. Tök mindegy. És tudod, mi van? Ha Judit feltámadna, maga se emlékezne, mi erre a kérdésre a válasz. Múló hangulat. Ki tudná felidézni tizenkét évnyi rothadás után?

GÁBOR Te! Elég legyen ebből!

JÁNOS Miért? Te talán nem rohadsz? Én nem rohadok?! Menthetlen vagy. Csak hazudsz és hazudsz és hazudsz, nem akarsz tudomást venni semmiről, ami egy kicsit is kényelmetlen.

Csend. János kiadta a mérgét, egy percig szinte sajnálja Gábort. Barátságosan csap Gábor térdére

Na! Hát kérdezd meg legalább, hogy vagyok!

GÁBOR Hogy vagy?

JÁNOS Nyugodtan betöltheted a munkahelyemet.

GÁBOR Azt nem tehetem! Megígértem Juditnak, hogy...

JÁNOS Kész. Bumm! Kifingok.

GÁBOR Csak depressziós vagy.

JÁNOS Csak?! Akkor miért nem hoztál madártejket?

GÁBOR Hát nem utódom?

JÁNOS Dehogynem. Viszont ez senkit nem szokott zavarni. (Hosszú *csend után*, „töprengőn” szólal meg) Életemben a legnagyobb hibát akkor követtem el, amikor hagytam futni Juditot. Egyenesen a te karjaidba! Fúj! Talán ugyanolyan erőszakosan magamhoz kellett volna láncolnom, ahogyan te tetted vele.

GÁBOR Miről beszélés?

JÁNOS Ezért az egyért ott kellett volna maradnom az egyetemen!

GÁBOR Téged onnan kirúgtak!

JÁNOS Amikor hat évre rá újra találkoztam Judittal, már késő volt. Nála láttam meg először azt a pontot! Ami itt van már régóta nekem is: itt, az ajkam fölött. Ebben a keserű ráncban. Látod?

GÁBOR A rohadt életbe, te tényleg kihozod az emberből az állapotot! Az egész évfolyam rajtad röhögött, ahogy könnyezve-nyaladva üldöződ Juditot! Kész lidércnyomás voltál szegénynek! Meg nekem! Már ne haragudj!

JÁNOS És?

GÁBOR És? Mit és? Tiszta szerencse, hogy kirúgtak! Mert annyira hülye vagy, hogy a legegyszerűbb fogalmakat se érted meg! Már megbocsáss, kérlek!

JÁNOS Úgy. Nos, ez is egy változat, amúgy Nagygabi módra. Ne félj, öregem: megértelek. De hát az az igazság, hogy Judit és köztem fájdalmasan, marcangolón, önpusztító dühvel égett a szerelem az első pillanattól fogva,

ahogy megláttuk egymást a gimnáziumban. Egészen a halála napjáig! Sőt: azén halálom napjáig! Mit gondolsz, miért jött el hozzám Margaret? Számodra miért nem jelent meg? Mert az isten hozzám kegyes. Visszaküldte Juditot nekem, hogy megédesítse utolsó napjaimat. És te? És te, hogy fogsz megdöglenni? Ki zárja le a te szemeidet? Az ügyeletes nővér, barátom!

GÁBOR Jól van.

JÁNOS És most elmehetsz.

GÁBOR El is megyek, ha nem vagy hajlandó tisztességes hangon beszélni velem!

JÁNOS Seggfeje!

GÁBOR Rendben.

JÁNOS Nekem kellett volna gyereket csinálnom Juditnak! Te impotens senkiházi! És még mindig élne!

Gábornak ez már sok. Sápadtan áll fel, köszönés nélkül távozik. János csaknem elégedetten néz körül. Pillantása megakad a kavicsra hullott újságon, amit Margit felejtett ott menekülőben. Felveszi, nézi-nézi, amíg meg nem látja a Péter apjáról írott cikket. Beleolvas, kíváncsian gúnyosan elvigyorodik

No, nézd csak! A hős *fia!* Hát én menten beszarok! (Összegyűri az újságot, hogy eldobja. A mozdulat közben gondolja meg magát, leteszi inkább maga mellé. Körülhéz, morog) A kurva életbe! Egyre nagyobb itt a szemét.

Második rész

Június közepe lett. Rekkenő meleg van. A padot a bokor árnyékába húzták kavicson tenyészik a szemét

1

János, Margit

János frissen borotválva készülődik a találkára. Ábrázata a tavaszhoz képest sokkal egészségesebb ember benyomását kelti. Az ijesztő szürkeség mindenestre lekopott róla. A padon felállított sakk várakozik. János rá se néz, inkább újságból csakót hajtogat. Amikor elkészül vele, a fejébe nyomja, utána napóleoni pózban körülhézálja a padot. A csákó elején az a cikk látszik: Péter apjáról. Margit jelenik meg. Sokkal rosszabbul néz ki, mint tavasszal. Sápadt, arcán elmélyültek a keserű vonások. Alig mosolyodik el Jánost figyelve, aki teletömi a száját kukoricával, undorát legyűrve rágja, rágja... A nyelés pillanatában találkozik a tekintetük. Ez nem tesz jót a kunsztinak: János félre nyel, köhög, majd

megfullad. Margit Jánoshoz siet, a hátát veregetve segít neki. János nagy nehezen megnyugszik. Csend

JÁNOS Muszáj magának közben bámulnia?

Margit is úgy véli, nem lenne muszáj. Csend

MARGIT Megegyeztünk, hogy négytől enyém a pad. JÁNOS És? Ki mondta, hogy nem a magáé? Vegye, vigye! MARGIT Csak akkor lesz az enyém, ha maga már nem lesz itt. JÁNOS Jól van, na! Nem tud várni még öt percet? MARGIT Nem!

János cihelődni kezd, úgy, hogy nehogy a végére jusson. Csend

JÁNOS Inkább gratulálna!

MARGIT Mihez?

JÁNOS Hogy ettem! Lazán! Kész! Bumm! Ha maga közben nem bámul

MARGIT Gratulálok.

JÁNOS De nem őszintén!

MARGIT *(nem vitatkozik. Most látja meg a csákón a cikket)* Hát ez meg mi?

Honnan került ez az újság magához?

JÁNOS Dög meleg van, igaz?

MARGIT Másfél hónapja keresem!

JÁNOS Miből gondolja, hogy ez az újság az?

MARGIT Mióta olvas maga újságot?

JÁNOS Érdekes a cikk! Másfél hónap távlatából egy darabka történelem!

MARGIT Adja vissza! (Lekapja János *fejéről* az újságot, *begyűri a pongyolája zsebébe*)

Csend

JÁNOS Ezzel a csákoval azt akartam jelezni magának, hogy én vagyok Bonaparte Napoleon.

MARGIT Remek.

JÁNOS A lymphocytáim a hadseregem. Az immunrendszerem a hadművelleti bázisom. Az ellenséges sereg pedig a rák! Jó, mi? Nagy ám nálunk a brusz, Margaret!

MARGIT Elmúlt ám négy óra.

JÁNOS Hát csak elwaterloóztatok itt, amíg ki nem fingok. Különben ne reménykedjen, nem fogok megsértődni!

MARGIT Megigérte, hogy békén hagy!

JÁNOS Ne legyen kegyetlen!

Margit kegyetlen, János néhánymásodpercig tehetetlenül néz Margitra, aztán támadásba lendül

Nagyot változott a világ! Szóval az após népfőlkelő volt vagy informátor? Nem tudni, igaz? Amolyan átlagos forradalmár: egy kicsit hős, egy kicsit áruló.

MARGIT *(ingerületen fordul szembe a férfital)* Az istenért, hagyjon már békén!

Csönd. Jánosról leolvad a jókedv

JÁNOS Na, mi van? Elvetéltünk?

MARGIT *(arca darabokra törik. Halkan kérdez vissza)* Most boldog?

JÁNOS Már miért lennék én ettől boldog? Ellenkezőleg! *(Egy lépést közeledik a nőhöz)*

MARGIT Ide ne jöjjön, mert sikítok!

JÁNOS Sikít?! Miért sikít? Mert segíteni akarok?

MARGIT Ne segítsen!

JÁNOS Dehogynem segíték! Ahogy maga is segít nekem. Mit gondol, Margaret, ki az istenért küszködök?

MARGIT Értem aztán ne küszködjön!

Margit hisztériás rohama csúcspontján van, a tenyerébe rejti az arcát, hangtalanul zokog. Ez elég ahhoz Jánosnak, hogy leüljön Margit mellé és vigasztalja

JÁNOS No, nincs semmi baj! Ezt az egyet legalább el kell hinnie nekem, undorító, szemét kis rákos embernek... Én aztán csak tudom, hogy nincs értelm elkeseredni! Az élet élni akar, Margaret!

MARGIT János? Most már én is látom.

JÁNOS Mit?

MARGIT Azt a pontot. Itt, az ajkam felett.

JÁNOS Képzeldök. Az a pontocska ott semmit nem jelent. Kivárnak egy évet. Megpróbálják újra. Kész! Sikerülni fog!

MARGIT Ejnye, hagyjon már békét ezzel az undorító szöveggel!
JÁNOS Pardon! Akkor fordítsunk! Maga rosszul várta ezt a kisedet. Maga tele van rettegéssel! Maga olyan, akár egy zslugás, aki feltette mindenét az utolsó lapra. Naná, hogy nem jött be!
MARGIT Igen.
JÁNOS Maga a lelke mélyén már régen nem hisz ebben az egészben. És nem hinni egyet jelent a halállal.
MARGIT Igaz. Nem hittem benne! De nagyon akartam!
JÁNOS Nohát, legközelebb inkább higgyen és ne akarjon! Lazán! Érti, Margaret? *Lazán!*
MARGIT Jól van: lazán.

Csend. János végre jól érzi magát, Margit ellenérzés nélkül túri a jelenlétét

Holnap mehetek haza.

János máris elszontyolodhat. Csend

JÁNOS Igen. Nincs mit tenni.
MARGIT (*bólint, valójában nincs mit. Aztán váratlanul sírva fakad*) Még hallottam, hogyan dobog a szíve! (*Újra két tenyere rejtekébe menekül*) JÁNOS (*megint nekilát vigasztalni*) Na! Margaret! Lazán! Majd elmúlik. MARGIT (*síkkoltva, hisztérikusan rázza le magáról a simogató kezét*) Ne érjen hozzám! Nem érti? Haggyon békét nekem!
JÁNOS De hát én csak...
MARGIT Ne tapizzon!

János megsértődik. A pad másik végébe húzódik. Csend. Margit hamar összeszedi magát, Jánosra pislant, halkán kér tőle bocsánatot

Elnézést! Nagyon kivagyok. Nos, még mindig hasonlítok a maga Juditjára?
JÁNOS Csak most hasonlít igazán.

Csend

MARGIT (*tovább erőlteti a békülést*) Azért az muris lehetett, amikor Baracskán újra találkoztak! Egyáltalán, hogyan került Baracskára?
JÁNOS Részegen. A kocsmából. Összeverten, behügyozva.
MARGIT Megverték a rendőrök?!
JÁNOS Franco! Egy drabális barom vert meg, akitől elloptam a sörét, amikor félrefordult.
MARGIT Jézusom!
JÁNOS Régen volt. Már nemis én voltam. (...) Szép élet volt! Nehogy azt higgye, hogy rosszul éreztem magam benne! Sőt! Koldus voltam! Szabad!
MARGIT Szóval összeöntögette a maradék piákat a kocsmákban?! Szép a vége!
JÁNOS Egyáltalán nem ez a vége! Hanem az, hogy ismét belebotlottam Juditba! Aki megmentett. Aki kimosott az okádékból, a hügyből. Aki állást szerzett nekem a férje könyvtárában. Aki nem engedte meg nekem többé, hogy igyak.
MARGIT Ez... nemes dolog volt tőle.
JÁNOS Az.
MARGIT Őnzetlen. Talán nem?
JÁNOS De.
MARGIT Miért nem? Nem értem!
JÁNOS Majd megérti, ha egyszer magát is megmentik.

Csend. Margit alaposan utánagondol a dolognak, lassan bólint. Elmosolyodik, melegen néz Jánosra

MARGIT Nem is annyira undorító ember maga, János!

János felhorkan, aztán elpirul a bókra. Csend

Hát holnaptól újra csak a magáé a pad. Örül?

János a fejét rázza.

Hanem, János! Tudja, mire jöttem rá? Hogy már március óta nyúglódnék itt és - maga még mindig nem halt meg!

JÁNOS Aranyos.
MARGIT Árulja el, hogyan csinálja!
JÁNOS Élvezem a haldoklásomat. Élvezem, ahogy lebegek.
MARGIT Lebeg?
JÁNOS Nyújtom a kéjt, amit a társasága okoz számomra. Miért nem hiszi el, hogy igazán szeretem? Hogy akarom magát!

MARGIT Mert nem akarom elhinni!
JÁNOS Addig nem halok meg, amíg ennyire szerelmes vagyok.
MARGIT Undorító, hogy kikezd egy... egy... hogy rámragad! Ebben az állapotban! Hát nem érzi? Nekem férjem van!
JÁNOS Szóval dögöljek meg?
MARGIT Ne provokáljon! Hiszen nemis rákos! Ha rákja lenne, régen meghalt volna.
JÁNOS Hálátlan! A maga kedvéért nem haltam meg eddig!

Csend. Margit nem hajlandó belemenni a játékba, János elfordul, csak nagy sokára derül fel ismét az arca

Hát elmegy.
MARGIT Ei.
JÁNOS Van egy toll magánál?
MARGIT Nincs.
JÁNOS Mindegy. Meg tud jegyezni valamit?
MARGIT Az attól függ.
JÁNOS Egy névtáblát kellene csináltatnia számomra. Azt írassa rá: *Takács János, várakozóművész: amíg él, etethető. Nos? Ide fogom csavarozni a pad támlájára. Aztán, ha kifingok végre, majd átkerülhet a sírkövemre, kisebb szöveg módosítással. Vállalja?*
MARGIT Na, jó. Majd beküldöm valahogy.
JÁNOS Á, annyira nem sürgős, Majd magával hozza, amikor visszajön.
MARGIT Nézze, János, én nem akarok fájdalmat okozni magának, de én ide nem jövök vissza!
JÁNOS Hozza csak magával azt a táblácskát!
MARGIT Nem jövök vissza!
JÁNOS Hát komolyan gondolta, hogy ennyivel megúsztá?!
MARGIT Elképesztő.

Júlia, János nővére tűnik fel a bokroknál. Júliánál dugig tömött táská. Meglátja Jánost, int neki, visszakiált anyának

2

Margit, János, Júlia, Anya

JÚLIA Hát itt van! Na, végre! Anya, itt van, gyere!
MARGIT (*megkönnyebbülten pattan fel a padról*) A nővére!

Anya is megjelenik, beljebb jönnek, megállnak János előtt. János Anyát fagytája a tekintetével

JÚLIA Szevasz, öcsi! Hát téged csakugyan kár másutt keresni! Napfürdőzől, nagybeteg?
JÁNOS (*alig vesz tudomást a nővéréről. Anyát kérdezi*) Elhoztad?
ANYA Szervusz, Jancsikám!
MARGIT Hát akkor... a viszontlátásra... Isten vele, János!
JÁNOS Várjon! Anya! Elhoztad?
ANYA (*elővesz egy selyempapír tasakot, átadja Jánosnak*) Ei. Persze. Tessék!
JÁNOS (*hálásan mosolyog az anyjára, Margithoz fordul, a tasakból aranyláncot vesz elő, közben*) Tiszta szerencse, Margaret, hogy éppen itt van! Tudja, megkértem az anyámat, hogy vásárolja meg ezt a nevemben. Tessék! Fogadja el! (*A megrökönyödött Margit markába nyomja a láncot*) Azt hiszem, már mindketten ismeritek Margaretet!
ANYA Igen. Hogy van?
JÚLIA Jó napot!
JÁNOS Tudnotok kell, ő az. aki a legfontosabb az életemben! Azt akarom, hogy Margaret fogja a kezemet, amikor meghalok!

Margit elsápad. Júlia hidegen méri végig

ANYA (*zavartan mosolyog*) Igen? Ő... nagyszerű! Özv. Takács Gyuláné!
MARGIT Csókolom! Kovács Péternél

Margit fülig vörösödve fogadja el a felé nyújtott kezét. Aztán kimenekül a színről, még a nyakláncot is képtelen Jánosnak visszadobni, aki igencsak élvezzi a jelenetet

JÚLIA (*megettőri a hosszú csendet*) Megtudhatnám, mi volt ez megint?! Ki ez a nő?
JÁNOS (*leolvad arcáról a mosoly, undorodva néz végig a nővérén*) Ez meg mit keres itt?
JÚLIA (*levegő után kapkod*) Rólam beszélsz?
JÁNOS Á, dehogyl! Erről a bokorról, itt!

JÚLIA Három órát utaztam a kedvedért! Inkább köszönd meg, hogy újra meglátogattak!
JÁNOS Köszöni a rosseb!
ANYA Ne veszekedjete!

Júlia duzzogva ül le a pad szélére. János kezecsköl anyjának, leülteti maga mellé, csend

JÚLIA Nos? Megmondod végre, ki ez a nő?
JÁNOS Ne törődj vele!
JÚLIA Lesült a bőr a képemről! És szegény mama! Egy férjes asszony!
ANYA Julika!
JÁNOS Köszönöm a nyakláncot! Láttad, micsoda örömet okoztunk vele Margaretnek?
ANYA!... igen.
JÁNOS Drága volt? Drága. Most nem tudom megadni. Majd vedd el a temetési segélyemből!
ANYA Jaj, miért mondasz...
JÚLIA Nehogy már komolyan vegye a mama! Vegye észre, hogy ez ezzel szórakozik! Sajnálhatja magát! Közben mindenféle nőcskével hetyeg! JÁNOS Kisebb hanggal, Julcsa! Nagyobb tiszteletet kérek haldokló öcsikéd iránt!
JÚLIA Nincs teneked semmi bajod!
JÁNOS Na, eridj már, te ganajtúró!
JÚLIA (*hangja egészen elvékonyodik ingerültségében*) A nénikéd!
ANYA Hagyjátok abba, mert megsüketülök!

Csend. János feláll, a sakkhoz megy, szó nélkül odébb tolja Júliát, leül a sakk-hoz, lép egyet. Anya tekintetével sújtja Júliát, aki ismét jól teleszívta magát, amiért az öccse eltolta

Képzeld csak, Jancsi...! Julika nagyon készült ám, hogy bejön hozzád a kórházba! Igaz, lányom?

JÚLIA (*mintegy parancsszóra kipakol a tömött szatyorból: zsirpapírba csomagolva rántottcsirke, almáspite, egy üvegben uborkasaláta, egy nagy hőtároló termoszban kávé. Azételekből persze a sakra is tesz, meg János ölébe. Közben nyájasan*) Hát akkor... egyetek! Kirántottam egy csirkét nektek! Négy lába van ám! Haha! Mert maradt vasárnapról két combika, azt gondoltam, jó lesz az még. Nesze, János! Meg almáspite... ezt szereted, nem igaz?

JÁNOS Anya, kérdezd meg tőle, miért csinálja ezt! Amikor tudja, hogy alig vagyok képes egy falatot lenyelni! Erre akárhányszor idejön, a pófámra borít egy halom bűdös kaját!

JÚLIA Hát akkor ne egyél belőle, ha nem ízlik!

JÁNOS Ne hozzá! Érted? Ne hozzá!

JÚLIA Különbösen se neked hozom, mit képzelsz? Sokkal inkább anyukának! Egyen, anyuka!

ANYA Most... nem vagyok éhes, kislányom.

JÚLIA Mert szegény mama is csak akkor eszik rendeset, ha hozok neki. Másra nem számíthat. Sőt! A mama azt a kevés nyugdíját is a „nagybetegre” költi. Mert a János mindig csak vitte a pénzt, sose hozta! No, anyuka, egyék legalább egy combikát! Vagy egy pitét?

ANYA De hát hogy néz ez ki, kislányom?!

JÚLIA A mama soha nem fogad el tőlem semmit!

JÁNOS Csodálkozol, mintagyerek?! Te! A Gyula bátyáddal együtt! Amikor a legnagyobb bajban voltunk, mindig a szarban hagyatokat minket! Most hiába jöttök! Szemetek!

JÚLIA Megörülök! Miről beszél ez?

JÁNOS Miről? Kiről! Rólád!

JÚLIA Rólam?!

JÁNOS Hát! Ki csináltatta fel magát az első falusi surmóval? A szövőgyárban! Én vagy te? Csak hogy megszabaduljon a nyomorból, minket meg otthagyon, dögöljünk nélküle éhen!

JÚLIA Te... te Feriről beszélsz?! Anyuka! Ez Ferit nevezi...

JÁNOS Hányszor jöttél el akkoriban hozzánk? Mi? Hányszor láttad apáékat?

Vagy tíz évig a színedet se láttuk! Legfeljebb, ha neked kellett valami!

JÚLIA Hát hogy ugrálhattam volna két piciny gyermekkel?

JÁNOS A „tökéletes gyerekek”! Élén Gyuluskával, aki az egész családot megtagadta, csak hogy a bolsik ötvenben bevegék maguk közé!

JÚLIA Undorító alak vagy, tudod?

JÁNOS Az igazság undorító, szívi, ami rátok vonatkozik! Apropó, mi van az igazgató úrral? Töri mára követ?

ANYA Tessék! Márts kezd!

JÚLIA Nagyon is méltánytalan dolog, amit művelnek velem! Amikor három éve van nyugdíjig!

JÁNOS Jaj, istenem!

JÚLIA Te csak ne ordibálj itt igazságért! Neked ehhez nincs jogod! Soha egy szalmaszálat nem tettél keresztbe!

JÁNOS De nem is ártottam senkinek.

JÚLIA Nem?! Kihasználta anyukát! Hitvány alak! Tudod, mit?

ANYA Juli!

JÚLIA Nagyon is sajnálom, hogy nincsen! Nagyon is megérdemelnéd, amiért ilyen undorító féreg vagy, hogy legyen! Rákod!

ANYA Julika!

JÚLIA Remélem, nemsokára meghalsz, öcskös! Hallod? Legalább eladhatjuk végre a lakást! Vagy elcserélhetjük egy kisebbre. Anyuka pedig szépen leköltözik hozzánk, nem kell téged többé pelenkáznia!

JÁNOS Ezt is... megbeszéltétek?

ANYA Dehogy, Janikám...

JÁNOS Szóval elmegy hozzá cselédnek?

ANYA Csak egy-két hétre majd, amíg tart az uborkaszazon...

JÁNOS Hát csak azért is életben maradok! A rohadt isteni! Csak hogy téged bosszantsalak!

JÚLIA Azt mindjárt gondoltam, „nagybeteg”.

JÁNOS Jól gondoltad. És most elég volt belőled is! Köszönöm a finom falatokat, a szép szót, a látogatást... Az ételt viszont inkább visszaadnám, ha lehet. Tessék, Julika, kösz! (Megragad egy csirkecombot, és Júliához vágja)

JÚLIA Ezt még megkeserülöd!

JÁNOS Igen? Akkor kapsz még egy kis pitét is!

Júlia kimenekül. János megáll dobó mozdulatában, féktelen röhögésben tör ki

ANYA (bánatosan nézi) Egyszer meghasad a szívem miattatok.

János elkomorodik. Csend

JÁNOS Jól van, na. Ne haragudj. Csak színjáték az egész.

ANYA Érthetetlen, miért gyűlölitek egymást ennyire!

JÁNOS Ő gyűlöl engem. Nekem nincs vele semmi bajom. Azt leszámítva, hogy... Miért, ki volt az, aki engem, a nyolcéves kisiút „felvilágosított”?

ANYA Hagyjuk ezt!

JÁNOS Még most is előttem van a kaján képe! Ha láttad volna! Ahogy mondja! Hogy engem már nem akartatok! Hogy a harmadik gyerek nem volt betervezve. Sőt! Hogy te micsoda praktikákat műveltél magaddal, csak hogy én...

ANYA Nem igaz! Hát hányszor esküdjek még meg, hogy nem igaz?! JÁNOS

Igen. Tudom. (...) A lakást pedig nyugodtan eladhatod. Ha már ezt találtátok ki.

ANYA Soha nem fogom eladni azt a lakást! És azt szeretném, ha végre kiengednének innen.

JÁNOS Én már nem jövök innen ki, anya!

ANYA Dehogynem! A professzor úr is megmondta, hogy

JÁNOS A professzor úr hülye.

Csend

No, menj csak! És soha ne írj alá ezeknek semmit! Érted? Semmit, mert becsapnak! Megigéred?

ANYA Meg.

JÁNOS Szevasz! (Megcsókolja az anyját)

ANYA (*indul kifelé, a bokroktól fordul vissza*) János? Ugye, rám nem haragszol?

JÁNOS Én? Rád? Dehogy!

ANYA (hálás *Jánosnak* ezért) Szóval... azt a fiatalasszonyt... nagyon kedveled?

János bólint. Csend. Kevés gondolkodás után a kávéstermosztra mutat

JÁNOS A kávénak örülök. Mondd meg a nagyseggű lányodnak, hogy a kávéért köszönöm!

ANYA Szervusz, Jancsikám! (Csendben távozik)

János hosszan néz utána, aztán visszaballag a padhoz. Péter jelenik meg. A férfiak kímérten biccentenek egymásnak. János helyet szorít Péternek a sakk másik oldalán. Szótlanul sakkozni kezdenek. Francia sakkozni

János, Péter, Gábor

Néhány lépés után János idegesítő hangon füttyűrészni kezd. Kávéút magának, iszik. Péter egyre idegesebb, János jobban játszik

JÁNOS (két korty között elégedetten ciccent) Azért elképesztő, mennyi itt a szemé! Tudja, arra gondolok, hogy egy kritikus mennyiség után majd erjedni kezd és egy derűs pillanatban kész: *bumm*, beterít a környéken mindent. PÉTER Na, mi van? A kávé nem árt annak a hótrákos gyomrának? JÁNOS Hát inna? PÉTER Naná! JÁNOS Akkor vegyen magának a büfében! Haha. PÉTER Haha. JÁNOS (azért tölt Péternek is, amikor átadja, a férfit mordul) Cigit vett nekem?

Péter egy doboz cigarettát dob János ölébe. János elégedetten rágyújt, álmodozva fújja ki a füstöt

PÉTER Ki lehet ám fizetni!
JÁNOS Kifizetni? Miért fizetném ki?
PÉTER Na, jó. Legalább kínálgon meg!
JÁNOS Hiéna! (Visszalöki a cigarettát)

Péter remegő kézzel gyújt rá

Csak azért, mert nem tud sakkozni, még nem kéne rászoknia!
PÉTER Vissza.
JÁNOS Ja, akkor mindegy.
PÉTER Maga nem tud sakkozni!
JÁNOS Hát, ahhoz képest, hogy tíz partiból kilencet én nyerek, a tizedikben meg hagyom magam...
PÉTER Nem tudtam, hogy mi mindig a tizedik partit játszunk.
JÁNOS Kivéve talán ezt az egyet? (Lép)
PÉTER (fő/méri az állást. Pókerarcot vágva állítja vissza a bábukat) Francia sakkozni persze minden hülye tud. De játszottunk egy igazi meccset! Tessék! Ki mer állni, suszterkám?
JÁNOS Az hosszú.
PÉTER Inkább az a baj, hogy gondolkodni is kéne, mi? Az az egy nem meg magának. Tumor Tibi!

János meghökkenően néz Péterre. Péter a pad alól előkeríti egy kétdecis üveg pálinkát, meghúzza, az üveget visszarejti a szemébe

JÁNOS (hidegen figyel az ivászatot. Közben) Ezt a „Tumor Tibit” viccnek szánta?
PÉTER Tetszik az új neve?
JÁNOS Megkérném, hogy a zugpálinkáját ne itt tartsa!
PÉTER Na, kopjon le rólam!
JÁNOS Hát... nem mondom, én is innék a maga helyében! Tudja, ha az én apámról is kiderülne valami ilyesmi...
PÉTER Pofa be!
JÁNOS Stílus az jeszty.
PÉTER Mondom, hogy kuss! Az egészet csak azért találták ki, hogy kikészítsenek! És? Most akkor mi van? Hagyjanak nekem békét a francba! Tudja, mikor lennék én képviselője ezeknek! Rosszabbak, mint a bolsevikok! JÁNOS Ilyen a politika. Úgy bántak el magával, mintha maga egy komoly ember volna. Ellenfél! Legalább olyan jelentős, mint nekem itt, a francia sakkban.
PÉTER Jobb lesz, ha felhagy ezzel a stílussal, Tibike!
JÁNOS Miért?
PÉTER Mert esetleg kicakkozom a szája szélit.
JÁNOS Egy haldoklót megütne?
PÉTER Magát meg!
JÁNOS Ajaj, nagyon ronda dolog!

Csend. Nyájasan egymásra mosolyognak, rágyújtanak, csendesesen pőfékelnek egy darabig

Mondja meg nekem őszintén, Péter! Hát tudja maga, hogy igazából mi baja van a világgal? (...) Csak nem Margaret betegsége gyötéri?
PÉTER Margaret? Margit! Pont úgy beteg ő is, mint maga: dilinyós.
JÁNOS Hát megmondom én magának, mi a baj! Maga azt hiszi, hogy magát illeti itta grund. Pedig maga itten csak a nemecekernő. Nyúl. Balek. Akiért maximum a halálos ágyán zokognak: de kedves nagy marha volt ez a Bandi! De jó nagyokat is rúghattunk bele! Kapiskálja, fiacskám, miről beszél a számb?
PÉTER Fogalmam sincs, miért hallgatom a hülyeségeit, vén szatír!
JÁNOS Ami a megszólítást illeti, maradnék inkább a Tumor Tibinél.
PÉTER Erről jut eszembe. Újra felszólítom, hagyja békén a feleségemet!

JÁNOS Mindig komolytalankodik! Én megpróbálok segíteni magának, hogy helyesen lássa a helyzetet, erre maga...
PÉTER Tele van a tököm, ahogy Margit után koslat!
JÁNOS Na, jó. Hozott fényképeket?
PÉTER Nem hoztam!
JÁNOS Adja csak ide!
PÉTER Hé! Döntse már el, hogy rákban döglik, vagy mi a franc!

Csend. János állhatatosan nyújtja a kezét. Péter nagyot fúj, néhány fényképet vesz elő az ingzsebéből, átadja őket Jánosnak. Az gyorsan végignézi őket

JÁNOS (közben melleleg oktatja Pétert) Az alapvető hiba nyilván az magával, hogy tehetségtelen. Erről nem hajlandó maga tudomást venni. Elismerem, nem könnyű dolog. A felnőttkor legelső lépése azt beismerni: semmire se vagyok jó, álmaim egy megtelt pócegdör, lássunk tehát hozzá és ássunk egy újat! Hé! Fürdőruhás képe nincs?
PÉTER Akt nem kéne?
JÁNOS De! Miért? Van?
PÉTER (kiveszi János kezéből a fotókat, elrakja őket) Árulja már el, Szarkóma Jancsi, minek nyomakodik maga bele a mi életünkbe?
JÁNOS Tumorkodik.
PÉTER Mi van?
JÁNOS A szarkóma tumorkodik.
PÉTER De maga nyomakodik!
JÁNOS Rendben. Először is, maguk nyomakodtak bele az én életembe. Maguk egyszerűen megszállták a padomat! Ideiglenesen, persze! De drága uram, mostanság éppen nem divat az effajta birodalmi gesztus! Magának ezt jobban kéne tudnia, hiszen politizál!
PÉTER Igen? És ki írkal szerelmes leveleket a feleségemnek?
JÁNOS Honnan tud maga az én leveleimről?!
PÉTER Mi köze hozzá?
JÁNOS Margaretnek nem volt joga...
PÉTER Megtaláltam őket! (...) Maga nyáladó majom! Ha jól emlékszem, utoljára tizennégy éves koromban írtam a csajomnak ilyesmiket.
JÁNOS Elég!
PÉTER Örülj neki, hogy elolvastam őket! Csak azért nem verlek meg, mert olyan szerencsétlen, olyan undorító vagy bennük!

Csend. Péter sütikérezik a diadalban

JÁNOS Na! Mire vár? Menjen innen!
PÉTER Miért? Zavarom?
JÁNOS Várja a felesége!
PÉTER Alszik.

Csend. Most Jánosnak remeg a keze, amikor kávé tölt magának. Elkapja Péter sóvár tekintetét, nagyot fúj, legyint, tölt a kávéból Péternek is

JÁNOS És magának mit mondott az orvos?
PÉTER Semmi komoly. Nem lehet gyerekünk. Különbön jöhet haza.
JÁNOS És... Margaret tudja már?
PÉTER Nem én leszek az, aki elmondom neki. Hé! Magának se járjon el a szája!
JÁNOS Vigye ki Nyugatra!
PÉTER Á, nincs egy fillérem se!
JÁNOS Hát szerezzen!
PÉTER (kételkedik, csak a vállát vonogatja) Attól félek, hogy becsavarodik, ha megtudja.
JÁNOS Raboljon ki egy bankot!
PÉTER Miért? Talán én tehetek arról, hogy Margit „beteg”? Száz nőből kilencvenkilencnek semmi problémája!
JÁNOS Úgy! Szóval maga nemcsak ostoba, hanem aljas is? (...) Mit tud maga Margaretről? Mi? Semmit! Több mint tíz éve él vele együtt, de nem tud róla abszolúte semmit! Maga önző állat!
PÉTER Margit az önző, hallja?! Hogy ilyen nyomorult helyzetbe hozott! Engem!
JÁNOS Tudja, mi maga? Egy dögön nőtt orchidea. A látványa talán még elmegy, de az illata mérgező. Margaret ettől beteg. Magától. Érti már? Naná, hogy nem érti! Nem is erőltetem. Akkor játszik?
PÉTER Minek is játszak, Tumorka és csapata?
JÁNOS Mert maga szeret kikapni.
PÉTER Maga talán nem szeret?
JÁNOS Elviselem. Ám a francia sakkban éppen ez a zseniális: a vesztes is győz, a győztes pedig veszít. Érti, mennyire zseniálisan kétértelmű a helyzet?

Gábor érkezik Jánoshoz látogatóba, nagy zacskó nyári almát hoz neki ajándékba

GÁBOR Parancsolj, ezt neked hoztam! (Átadja a zacskó almát Jánosnak)

JÁNOS (belenéz, az egészet mindjárt ki is borítja a kavicsra) Kösz.

GÁBOR Hé!

JÁNOS Savanyú! Utálok! Felsérti az inyemet!

GÁBOR De nekem azt mondták, hogy ez kell a savadnak!

JÁNOS Baromság. Szerelem kell az én savamnak!

Csend. Gábor Péterre sunyít, Péter már rá se hederít egy effajta zsenge célzásra

GÁBOR Jó napot, fiatalember!

JÁNOS Hozott ám nekünk fényképeket! Péter! Mutassa meg Gábor úrnak a fotókat! Akt sajnos nincsen.

GÁBOR Annyi baj legyen! Szerintem egy fürdőruhás sokkal erotikusabb. (Nyájas hangulatban foglal helyet a padon, hogy megtekintse a képeket)

Péter végigméri a két öreget, hitetlenkedve megrázza a fejét, köszönés nélkül távozik

Hát ennek meg mi baja?

JÁNOS Nehéz az élete.

GÁBOR Na és?

Csend

Margit?

JÁNOS Margaret!

GÁBOR Jó, jó! Mi van veled?

JÁNOS Szerintem kipakolták.

GÁBOR Hogyan? Mit csináltak?

JÁNOS Így mondják, nem?

GÁBOR Uramisten! Hiszen ez... ez rettenetes! És ez biztos?

JÁNOS Nem lehet gyereke.

GÁBOR Az még nem azt jelenti feltétlenül!

JÁNOS A halál ellen akkor sincs antibiotikum. (Teátrális mozdulatot tesz, mint egy véletlenül fellöki a sakkot)

GÁBOR Hé! Minek csináltad?

JÁNOS Bocsánat!

GÁBOR Hiszen feladtad a partit, nem?

JÁNOS Én?! Miért adtam volna fel? Jobban álltam!

GÁBOR Te csaló! Győztem volna!

JÁNOS Te? Ellenem? Soha!

Harmadik rész

Borongós ősz lett. A pad a bokrok árnyékából ismét a tisztás közepére került. Most háttal áll a nézőtérnek, szemben a bokrokkal. A pad támláján János rézből készült névtáblája olvasható, amit még Margittól rendelt meg annak idején. A kavicsos talajon immár bokáig ér a szemét

1

Péter, Margit

Margit és Péter ülnek a padon, fázósan magukba gubódzva, egymáshoz közel, mégis nagyon távol. Margit egészsége tovább romlott. Arca már sűrű, nem is sápadt. Drága pongyolája viseltes, rajta az átmeneti kabátja két számmal nagyobb nála. A Jánostól kapott aranylánccal játszadozik

PÉTER (fáradt, másnapos, kedvetlen) Biztos, hogy nem fázol?

MARGIT Nem.

Csend

PÉTER És még mindig nem kereste senki azt a láncot?

MARGIT Nem.

PÉTER Furcsa. Azért furcsa. Hogy hagyhatták el? Nincs is elszakadva!

MARGIT Nem tudom.

PÉTER Pedig aranyból van.

MARGIT Én mindenkit megkérdeztem.

PÉTER Értékes lehet. Ne vigyem haza? Egy rakás pénzt érhet!

MARGIT Ha odaadnám neked, rögtön vinnéd a zaciba, igaz?

PÉTER Én?! Margit! Hogy képzeled?

MARGIT Állandóan részeg vagy! Ki ad pénzt, hogy igyál? Anyukád?

PÉTER Napok óta nem ittam egy kortyot!

Csend

MARGIT Figyelj, Péter, októberben lesz két éve, hogy nincsen munkahelyed!

PÉTER Tehetek róla? A kurva életbe! Talán menjek el nektek segédmunkásnak? Akkor boldogok lesztek?

MARGIT Jobb lenne, ha nem innál annyit!

PÉTER Miért ne igyok? Kit érdekel, hogy iszok vagy nem iszok? Téged? Senkit! Kit érdekel, hogy mi van énelem?

Csend. Margit jobbnak látja, ha meg se szólal

PÉTER (elcsendesedik, halkabban, még keserűbb) Már nem szeretsz. Igaz? Nem szeretsz!

Margit a nyakába akasztja a láncot, a medált a kebléhez rejti. Csend

Úgyis tudom, hogy attól a szeméttől kaptad!

MARGIT Nem arról van szó, hogy nem szeretlek. Csak... valami itt belül...

PÉTER Gyűlölsz. Te gyűlölsz engem.

MARGIT Nem gyűlöllek. Csak... az ember nem szívesen él együtt egy himrinyóval.

PÉTER Valóban? Kösz.

MARGIT Mégse tudlak utálni.

PÉTER Ez azért megnyugtató.

MARGIT Hiszen védtelen vagy a saját hitványságoddal szemben.

PÉTER Hát ez nem igaz! Micsoda ostobaságokat hordasz itt össze?!

MARGIT Rosszul várakozol!

Csend

PÉTER Ohohohó! Ácsi! Most már tudom, honnan fúj a szél! Hát persze! Az a vén szemét lázít megint, mi?

MARGIT Jaj, Péter! Miért nem figyelsz rám egy kicsit?

PÉTER Te figyelj rám! A rohadt életbe! Te! Hát itt dögöljek meg, ha nem verem szét a fejét!

MARGIT (kerek szemmel néz Péterre) Kiről beszélsz? Mi bajod van veled?

PÉTER Vedd már magad észre! Hallod?

MARGIT Csak nem vagy rá féltékeny?

PÉTER Én? Rá?! Tőlem itt hágjon meg, ezen a padon!

MARGIT Ezt... ezt most... vegyük úgy, hogy nem mondtad!

Csend

PÉTER (elszégyelli magát, morogva) Oké. Bocsánat.

Csend

MARGIT Nagyon sokat segít nekem. Rengeteget tanultam tőle! Hogy így, ahogyan mi élünk, az egész életünk csupa csalódás. Nem véletlenül: más nem is lehet. Mert ami világunkban minden illúzió. Ott keressük a boldogságot, ahol nincsen. Te a sikerben. Én pedig... benned.

PÉTER (csak felnyög erre) Jézuskám!

MARGIT Azt hiszed, nem láttam rajtad, mennyire megkönnyebbültél? Amikor elment! Ó is! A negyedik!

PÉTER Én? Hazudsz!

MARGIT Te hazudsz!

PÉTER Soha! Érted? Soha nem éreztem még magam annyira megalázva, mint amikor bejöttem hozzád, és a doktor félrevont...

MARGIT Ezért a pénzért, igaz?

PÉTER Engem aláztál meg! Hallod? Hogy nem vagy képes kihordani egy gyereket! Csak nekem van jogom itt számon kérni! Világos?

Margit döbbenet nézi a férjét, aztán tehetetlenségében sirva fakad. Csend. Péter üres szemmel bámulja Margit zokogását, meg sem kísérel, hogy vigasztalja őt. Margit lecsendesül, nagyot szípoz

(Csendesesen szólal meg) Nem értem, miért. Miért történik ez velünk? Margit! Ez... ez nem igazságos! Hogy nekünk semmi se sikerül!

Csend

MARGIT Hazamegyek. A jövő héten, ha kiengednek innen végre.

PÉTER Haza?

MARGIT Apáékhoz.
PÉTER Igen? Szó se lehet róla!
MARGIT Sajnálom. Már megírtam a levelet.
PÉTER Akkor se mehatsz!
MARGIT Utálom ezt a várost. Nem vagyok hajlandó itt élni veled!
PÉTER Válni akarsz? Most?!
MARGIT (sokáig *gondolkodik*, csak *aztán válaszol*) El akarok innen menni!
PÉTER De hát beteg vagy!
MARGIT Éppen azért megyek el innen, mert ha itt maradok, csakugyan meg-
betegszem. Így már elengedsz? (...) Ugye, tudod, hogy ti Jánossal lelki ro-
konok vagytok?
PÉTER Eddig még nem tudtam, „Margaret”!
MARGIT Szóval tudod. Ti csak egy ekkora városban éltek meg. Eltűntök a bűz-
ben, a mocskban. Észrevétlenek maradtok. Hát mit csinálnátok ti falun?
Várakozóművészek! Brrr, de undorító!

Csend

PÉTER (*lassan emészti meg a hallottakat*) Én akkor se értem, hogy mi a bajod
velem! Olyan... kemény vagy! Én soha nem lennék képes ilyen kíméletle-
nül... ítélkezni feletted!
MARGIT Ahhoz képest, hogy még egy gyereket se tudok megszülni neked,
igaz?
PÉTER Igen! Például ahhoz képest!
MARGIT És ha mégis beteg vagyok? Ha már soha nem gyógyulok meg? Ha
meghalok?!

Csend

MARGIT (*suttogva szinte*) Nagyon fáj... Péter! Nagyon fáj!
PÉTER Mert gyógyul, azért, nem hallottál még ilyet?
MARGIT És csak az injekció után szűnik. Mi van abban az injekcióban, Péter?
PÉTER Hát mi lenne? Mit tudom én?! Antibiotikum.
MARGIT Nem morfium? Ugye, morfiumot kapok?
PÉTER Egy nagy faszt! Azt!
MARGIT Mostanában mindenki gyanúsán gyengéd velem. Az orvos, a nővé-
rek... pedig már egy hónapja nem kaptak pénzt.
PÉTER Oké, majd jövő héten adok nekik!
MARGIT Rákom van?

Csend

PÉTER (*arca megint nem tud hazudni, elfordul*) Mit tudom én? Miért lenne?
MARGIT Péter! Nézz a szemembe! Rákom van? Ki fogják venni a méhemet?
Meghalok?
PÉTER Hát neked az agyadra ment ez a kórház!
MARGIT Ugye, ezért veszekszel ilyen csúnyán velem?

Csend

(*Fáradtan, mintegy mellékesen szólal meg*) És most... milyen veled?

Péter értetlenül néz rá

Évával. Megbocsátott?
PÉTER Miről beszélsz?
MARGIT Mit mondtál neki, amikor megkerested? Feleségül veszed, ha meg-
halok?
PÉTER Mi van már megint?
MARGIT Elválhatsz tőlem, Most már mihez kezdenél velem!
PÉTER Margit!
MARGIT Éva... nagyon szerethet téged, ha újra hitt neked. Én nem biztos,
hogy visszafogadtalak volna azok után...
PÉTER Nem láttam Évát... hónapok óta!
MARGIT Reménytelen eset vagy. (*Sóhaj!*) Nem baj. Péter! Nem kell letagad-
nod. Hiszen azt akarom mondani, hogy megértelek. Hogy nem haragszom.
PÉTER Képzeld. Nem foglak éppen most megcsalni, amikor... MARGIT
Amikor?
PÉTER Bajban vagy!
MARGIT Igen? És mi a bajom? Mondd meg! Nyögd már ki, az istenit! Úgyis tu-
dom! Csak hallani akarom! Nem érted?!

Hosszú csend. Péter tekereg a kintől, csakhogy elkerülje Margit tekintetét.
Margit lecsillapodva kíváncsian, hűvösen figyel a férfi kinjét

A helyzetet János anyja menti meg. Megjelenik, kezében tömött szatyor. Ami-
kor meglátja a fiatalokat, hátrálni kezd

PÉTER (*észreveszi az öregasszonyt, megkönnyebbülve köszön rá, tessékeli
beljebb a padhoz*) Csókolom! Juli néni! Csókolom! Tessék csak!
ANYA (megáll) Jó napot. Nem látták errefelé csavarogni a fiamat?
PÉTER Tessék csak nyugodtan itt maradni! Én... én már amúgy is rohanok!
Hát akkor... minden oké, Margitkám? Ó... szevasz... majd... Csókolom!
(*Rohan kifelé*)

Margit ugyanolyan hűvös kíváncsisággal néz a férje után, mint legutolsó kér-
désénél. Anya sokat sejtően méri fel a helyzetet. Merve derékra leül a padra, a
tömött szatyrot az ölében nyugtatja. Csend

2

Margit, Anya, János

MARGIT (*váratlanul jókedve lesz. Anyára sandít*) A Julika néni ismerte azt a
Juditot?
ANYA Juditot? A Gáborka feleségét? Hát... láttam néha...
MARGIT És tessék mondani, csakugyan hasonlít rám?
ANYA Magára?!... A Judit? Nem. Nem hiszem. De alig emlékszem rá, még
gimnazista korában többször láttam... Nagyon régen meghalt szegény.
János csak nem mesélt róla?
MARGIT Tényleg Judit volt János egyetlen... tartós kapcsolata?
ANYA „Tartós kapcsolata”? Mit nem hallok?
MARGIT De János Judit miatt hagyta ott az egyetemet?
ANYA Micsoda?! Behívták katonának!
MARGIT Azért kedves ember a fia.
ANYA Az apja is őt szerette legjobban a három közül. A Benjámint.

Megmozdul a bokor, ahol János bűjt meg eddig

JÁNOS Hát ezt ügyesen eltitkolta!

Az asszonyok megjednek a váratlan hangtól. János kicsörtet a bokrok közül.
Magához képest szinte elegáns. A fürdőköpeny helyett agyonhordott, most
kihízott öltöny és ballonkabát van rajta, a fején kalap. Elégedetten áll meg a nők
előtt, élvezzi a meglepetésüket

No? Apja fia, szép vagyok?

Csend

MARGIT János!
JÁNOS Kiengedtek! Meggyógyultam!

Csend

ANYA Hát kiengedtek, kisfiam?
JÁNOS (*Anya hangsúlyától leolvad róla a vigyor*) Baj?
MARGIT Ilyen... hirtelen?
JÁNOS Csendes örülteknek nincs helyük az idegosztályon.

Csend. Jánosnak sokkal jobban tetszik Margit kétségbeesése

Ne féljen, szerelmem! Minden délután maga mellett van a helyem!
ANYA És... már ma kijöhetsz?
JÁNOS Miért baj az neked? Anya! Csak nem adtad ki a szobámat?!
ANYA Nem! Dehogyan, kisfiam! De hát... igazán szólhattál volna... hogy...
Hoztam neked egy csomó ételt... és a Juli... a Gyula! A Gyula! (*Szörnyű za-
varban van, elhallgat*)
JÁNOS (*fürkészi, nézi, egy pillanatig nagyon elszorodik, aztán csakazértis
felnevet*) Na, jól van. Szóval rólam beszélgettek? Helyes!
ANYA A lakás most... Ha szóltál volna előre, megbeszéltem Julikával...
JÁNOS Mi van a lakással? Anya! Ugye, nem írtál alá ezeknek semmit?!
ANYA Dehogy! Csak... rendbehozatom.
JÁNOS Te?
ANYA Hát... gondoltam, amíg ügyis kint... nyaralok Julinál...
JÁNOS Miből hozatod te rendbe?
ANYA Hát... Gyula.
JÁNOS Úgy.

A csend súlyosan száll le

MARGIT (feleslegesnek ítéli magát, *menni*készülődik) Azt hiszem... akkor én... az isten áldja, Julika néni!
JÁNOS Maradjon, Margaret! Hová siet? Bennünket nem zavar. Hiszen maga családtag nálunk. Igaz, mama?

Anya szerint nem igaz, de nem meri kimondani

MARGIT (*nem ül vissza*) Azért... ugorjon még fel hozzám egy pillanatra, mielőtt elmegy!
JÁNOS (*felnevet*) Üljön már le! Csüccs!

Margit visszahuppan a padra

JÁNOS (*műértően nézi őket*) Hogy ti milyen szépek vagytok így együtt! Komolyan!

Az asszonyok a szemüket *lesütve, nehezen tűrik a bókot*

Szereti maga az én anyámat, Margaret? *Margit*

elképedten pislant fel, a szája nyitva marad

És te, anya? Ugye, te a kedvemért nagyon szereted őt?

Anya ugyanúgy képtelen értelmes válaszra

Drága teremtés! Drága anyuka! Ti ketten még megmaradtatok nekem. Ugye?

Az asszonyok *nagyot nyelnek, megpróbálnak bólogatni*

(*Nagyot nevet*) Ez az! Vége! Nem kell megijedni! Csak főpróba volt.
ANYA Főpróba?

JÁNOS Az. Tapsolni lehet. Mi a kaja?

MARGIT Hogy érti azt, hogy főpróba?

JÁNOS Nem engedtek ki. Csak kipróbáltam, milyen lesz, amikor majd szólnak, hogy mehetek. Kész. *Bumm!* Vára nagy reitkes *Élet*. Ezért átöltöztem. Alig tudtam begombolni a nadrágomat. Jó vicc, mi? Aztán úgy tettem, mint aki egészséges. Körbesétáltam a kertet, akár egy látogató. Nem is volt rossz érzés. Amíg ide nem értem. A kapuban talákoztam a férjecskejével, Margaret. Valahogy zaklatottnak látszik. Na. Ennyi. Anyuka! Éhes vagyok! Anyuka!

Anya megkönnyebbülve kapkodja elő a tömött szatyorból a fóliába csomagolt finomságokat. Sülték, sütemények. János dühödtté válik, látja neki. Miközben két pófára zabál, megpróbál hűvös tárgyilagossággal előadást tartani. Az asszonyok egy kissé megfélemlítve hallgatják a szónoklatot, János szájából ki-kifreccsen egy-egy nyállal elegy morzsa vagy húscsapat. A sültéket és a süteményeket válogatás nélkül, egyszerűen zabálja

Szóval apa engem szeretett a legjobban? Mi? A kisöreg! Jó ember volt, Margaret, félre ne értse: de hogy bárkit is szeretett volna az istenén kívül... Tudja, szerelmem, ami családunkban úgy dukál, hogy két gyermek születésük, előbb a Kisgyula, azután jöhet még egy lány. A mindenkor kisgyulának kell örökölnie a szakmát, a mindenkor nagygyula mesterségét, a mérnökséget, a leánynak pedig jól illik férjhez mennie, gazdagítva a családot. Hát erre nem megcsináltak engem is?! Szegény szüeim! Ahelyett, hogy elmentek volna szépen moziba, megnézni a hirdóban, mi a hadi helyzet. Hát minek párzik az, aki mérnökember létére se képes számolni?! Hát szeretheti a legkisebb, a fölösleges gyermekét az ilyen?

ANYA János! Kovácsné nem érdekli ami...

JÁNOS Szégyenünk? Azt akartad mondani?

MARGIT Tessék csak Margitnak szólítani nyugodtan!

JÁNOS Margaretet érdekli családunk története. Hiszen ráér. Nincs más dolga, mint kuksolni a toronyban és várni a végső ítéletet.

ANYA Toronyban? Miféle toronyban?!

JÁNOS Mindegy. Margitka már éppen olyan profi beteg, mint amilyen én vagyok. Mi abszolút ráérünk! Kíváncsiak vagyunk egymásra, anyuka. Néha még szánjuk is egymást, ugye?

MARGIT Ma... János ilyen tréfás hangulatban van.

JÁNOS Apa tisztaszívű hívő ember volt: utálni azért röstellt volna. Tudja, vala-hogy minden rossz velem kezdődött el a családban! Az ostrom, az éhezés, hogy apámat főmérnökből segédmunkássá „léptették elő” a saját gyárában... Vacsora után apa bevonult a sarkába a bibliához. Nem emlékszem rá, hogy a kommunizmus kitérése óta bármi mást is csinált volna, minthogy a bibliát olvassa. Emlékszel, anya, mikor állt először szóba velem? Amikor első gimiben meghúztak matekból. Mi? A főmérnök úr fiát! Ezt a szégyent!

„Tanulj, János, mert hülye maradsz!” „Minek? Olyan proli, mint te, hülyén is lehetek!” Ettől a választói meghökkenett egy kicsit. Nézett rám, bámult, lassan leesett a tantusz, ki a fene lehetek úgy igazából. Intett, üljek le mellé. Fel-olvasta nekem Jób történetét. Ettől fogva mellette volt a helyem. Három évig hallgattam őt dermedten, hogyan olvassa színtelen hangon, hangsúlytalanul azt a könyvet! Tudjátok, ha nem hal meg apa, és az egyetemi éveim alatt is tartanak azok a felolvasások, akkor ma nem moribundus vagyok a város legócskább kórházában, hanem - mondjuk - az új miniszterelnök. Igaz, anyuka? Ha feleségül vettem volna Juditot! Ha Judit megszülte volna az én Kisgyulámat és Kisjuliát! Kiköszörülhettem volna azt a csorbát a mindenség rendjében, amit a megszületésem okozott!

ANYA Julika sokszor puszil.

JÁNOS Aha.

ANYA Gyula is ölel és azt üzeni, beszélni szeretne veled.

JÁNOS Gyula? Miért?

ANYA Rég nem láttátok egymást. Március óta, igaz?

JÁNOS És miről akar velem beszélni?

ANYA Hát... azt nem tudom pontosan. Majd ő elmondja.

JÁNOS A lakásról? Miért hozhatja rendbe?

ANYA Biztosan a lakásról is.

Csend. Margit kissé feszeng, anya szemlátomást nem akar előtte családi ügyekről beszélni

JÁNOS (*elment az étvágya, keserűnek érzi az utolsó falatot*) Remélem, már ő is segédmunkás azóta!

Csend

MARGIT Nekem... nem is lenne szabad itt ücsörögnöm...

JÁNOS Maradjon még!

ANYA Vigyázzon magára, kedvesem! Egy gyulladás nem tréfadolog!

MARGIT „Gyulladás”?!

JÁNOS Na, jó. Akkor felkísérem!

Margit mosolyogva elhárítja János ajánlkozását, kíváncsiorog. János szerelmesen, fájdalommal telten néz utána

ANYA (Jánost *figyeli, a fejét csóválja*) Kisfiam, kisfiam, neked soha nem jön meg az eszed!

JÁNOS Mi a baj?

ANYA Nem elég, hogy férjes: beteges! Mit akarsz tőle?

JÁNOS Semmit!

ANYA Miért nem keresel egy hozzád illő asszonyt végre?

JÁNOS Most Margaret illik hozzám, anya.

ANYA Már megint bolondozol!

JÁNOS Meg fog halni.

ANYA Ugyan...

JÁNOS Az első pillanatban tudtam, amikor megláttam őt!

ANYA János! Honnan tudhatnál te ilyesmit?

JÁNOS Juditról is tudtam!

ANYA Persze... persze...

János *legyint. Csend*

JÁNOS Nos, nyögd ki végre! Mit akar tőlem érdemekben dús fiad?

ANYA Majd ő elmondja.

JÁNOS És tőled? Mert hogy gyermeki szeretetből nem segít rajtad, az biztos!

ANYA Félreismered.

Csend

JÁNOS (hosszan *fürkészi az anyját, aztán nagyot sóhajtván szólal meg*) Anya!

Már megint csalódást kell okoznom neked! Anya, én meg fogok gyógyulni!

ANYA Ó!

JÁNOS Anyukám! Én élni akarok!

Csend

Hát már te is azt szeretnéd.

ANYA Micsodát, János? JÁNOS

Azt, hogy megdögöljek.

ANYA János!

JÁNOS Jól van, anya: vicceltem.

ANYA Borzalmas vicc volt!

JÁNOS Hát én már csak ilyen vagyok. Alaposan felültettelek benneteket ezzel

a rákkal! Igaz? Hogy nem döglök bele, mint egy tisztességes ember! Hogy bennem soha nem lehet megbízni! Szégyellem magam, anyuka! Kikísérjélek?

JANYA De ugye, nem fogsz durváskodni Gyulával?
JÁNOS Még a popóját is megpusztilom a kedvedért!

Kimennek. János közben hátra-hátranéz a bokrok sűrűjébe. Alig tűnnek el, Margit vánszorog ki a bokrok közül, öntudatlanul a kezében szorongat egy Milka-csokit

3

*Margit, János
Margit türelmetlen. Lerogy a padra, idegesen várakozik. Észreveszi a kezében tartott csokoládét, bambán bámulja, arcáról tompán lüktet a fájdalom. János siet vissza, amikor meglátja Margitot, győzelmesen elvigyorodik. Jánoson marad az öltöny nadrág, zakó helyett pizsamafelső, azon a ballonkabát*

JÁNOS Nocsak, nocsak, Margaret!

Rugalmas léptekkel Margithoz ballag, lehajol hozzá, szenvedélyesen megcsókolja az ajka fölött. Margit felnyög. Amikor János kibontakozna a csókból, Margit az ajkát kínálja fel neki. János ide csak egy apró puszit nyom. Csend. Margit végtelen megadással veszi tudomásul ezt a gesztust. János leül az asszony mellé

MARGIT Már megint maga tett a zsebembe csokit?
JÁNOS A Mikulás. Magához minden nap jön. Mert maga jó kislány, azért. Ugye, megeszi?

MARGIT Tele van a szekrényem! Képtelen vagyok lenyelni egy falatot!
JÁNOS Pedig muszáj! Gyúrja le! Meg fog halni, ha nem eszik! Nem érti?
MARGIT (utálkozva nézi a csokit, aztán kitér) Fáj! Nagyon fáj! (János karjában keres menedéket)

JÁNOS (sugárzik, hogy ölelheti a nőt, hamisan vigasztalja) Nonono, majd elmúlik szerelmem!
MARGIT (bőmből) Nem! Nem múlik! Most már injekció után se múlik! Soha többé, az isten verje meg!

JÁNOS Dehogynem! Csak meg kell enni a csokikákat! Miért nem hisz nekem?
MARGIT (kiszakítja magát az ölelésből, földhöz vágja a csokit) Nem kell! Értse meg! Nem tudom megenni! Nekem nem a csokija kell! Szeressen! (Ismét János karjaiba veti magát)

A férfit ez az újabb roham kinosan érinti, most bugyután lappogatja Margit hátát

Maga megígérte, hogy mindig őszinte lesz velem.
JÁNOS Az is vagyok!
MARGIT János? Tudom! Hallja? Ma úgy ébredtem fel, hogy tudom! Rákom van. Igaz?
JÁNOS Játsszunk inkább egy partit!
MARGIT Mennyi időm van hátra? Miért nem mondják meg?
JÁNOS Ugyan már! Kikezelik. Kibékül a férjével, hazamegy, és csinálnak egy rakás gyereket.
MARGIT De én magától akarok gyereket!
JÁNOS Tőlem?! Hát ez... én... köszönöm, Margaret! (Kezet csókol az asszonynak, akár egy lovag)
MARGIT Miért nem csókol meg soha?
JÁNOS Én? Hiszen az előbb is...
MARGIT Csókoljon meg!

János váratlan hévvel öleli magához az asszonyt. A csókja ismét arra a pontra tapad, Margit ajka fölött. Margit felnyög, eltaszítja a férfit. Amikor János újra magához vonja, arcul csapja

MARGIT Ott! Mindig csak ott csókol meg! Ott!
JÁNOS Szerelmem!
MARGIT Ott szívárogo belém a halál! Miért csak ott csókol?
JÁNOS Hol? Miről beszélés?

Margit zihálva rogy le a padra. János tanácstalanul áll felette. Hosszú csend

MARGIT Judittal is ezt csináltad?
JÁNOS Mit? Miről beszélés, az isten szerelmére? Miről?

Csend. Margit elfordítja a fejét, amikor János visszahuppan mellé a padra. Já-

nos többször nekifog mondani valamit, ám soha nem jut el az első szóig Margit súlyos hallgatása miatt

4

János, Gyula
Gyula megjelenése oldja a helyzetet, aki a párocskát észrevéve ijedten áll meg, minden pillanatban menekülésre készen. Gyula egy jókora kaktuszt cipel. János észreveszi a bátyját, egy percig farkasszemet néznek

JÁNOS (hamisan elvigyorodik, feláll, karját ölelésre tárja) Na, nédd mán, a Gyuluska! Hát begyüttél, mi? Hát kifolyik a szemem tőled, hogy látlak! Hát annyira örülsz nekem!

GYULA Ő... szervusz, Janikám! Csókolom... Ezt neked hoztam!
JÁNOS Ezt a kaktuszt? Mit csináljak vele? Egyem meg?

Margit feláll, szó nélkül vánszorog ki a színről, mereven nézve maga elé. Gyula tátott szájjal nézi a kísértetet, János fájdalmasan bámul Margaretje után. Csend

GYULA Ő az? Ő? Anya mesélt róla... Hmm., nagyon csinos!
JÁNOS (máris elzibbadt Gyulától, ingerülten fordul felé) Na, ki vele, gyorsan! Mit akarsz?

GYULA Hogyhogy mit? Hoztam neked virágot! Látom, jól vagy.

JÁNOS Látom, elég nagy baj az nektek.

GYULA Na, hát tisztára olyan ez a kaktusz, mint te! Nem?

JÁNOS (legyint, visszaül a padra) Na, ki vele! Mi van a lakásommal?

GYULA A lakás? Anya mondott valamit? Mit mondott?

JÁNOS Hogy a lakás az enyém!

GYULA Azt nem mondhatta! Az... azért nemcsak a te lakásod! Sőt! Elsősorban is anyukáé. Aztán másodsorban, ugyebár, az enyém... merthogy én költöttem rá mindig is apa halála óta. És most is én hozatom rendbe!

JÁNOS Igen?

GYULA Úgy bizony, öcskös!

JÁNOS Akarsz még mondani valamit?

GYULA Ejnye, hát mit gondolsz, miért hoztam be neked ezt a kaktuszt? Óriási üzlet!

JÁNOS A kaktusz?

GYULA Hát! Vállalkozni kell ám, kisapám! Mi? Kapiskálad?

JÁNOS Nem én!

GYULA Na, látod, milyen hülye vagy! Én már ki is néztem a telket! Mi? Öcsém! Nyolcszáz négyszögöl sívó homok! Hé, a javából! A Góbi sivatagban nincs ilyen, mint ez a homok Rákospalotán! Ezt kapd ki!

JÁNOS És?

GYULA Mit és? Hogyhogy és?! Ez kell nekünk! Hát felhúzatok rá egy üvegházat! Még az idén! Kora tavasszal kiültetem a kaktuszpalántákat. Legalább akkorára fognak nőni, mint ez! Mi? Tudod te mennyiért vettem a sarkon ezt a kaktuszt neked, te nagyon hülye? Nem igaz, mit fogok összekaszálni ebből egyetlen év alatt!

Csend

Szóval beleegyezel?

JÁNOS Bele. Mibe?

GYULA János! Én mindig tudtam, hogy te valahol nagy ember vagy!

Gyula fölpattan a padról, könnyekig meghatva öleli meg Jánost. János mereven eltolja magát a bátyját. Gyula nem törő öik vele. belső zsebéből szipogva egy papírt és egy tollat vesz elő

Itt ird alá, tesó!

JÁNOS Mi ez?

GYULA Hát a nyilatkozat.

JÁNOS Milyen nyilatkozat?

GYULA Na, nehogy már... Hát olvasd el, na!

JÁNOS (elolvassa a nyilatkozatot, elsápad) Abba egyezzek bele, hogy eladod a lakásomat? Hülye vagy?

GYULA Hát mi másból ruháznánk be?

JÁNOS És én hol fogok lakni?

GYULA Mit gondolsz, miért hozatom rendbe? Egymillióval többet fogunk kapni érte!

JÁNOS De én hol fogok lakni, amikor kijövök innen?

GYULA Hát kijössz? Hogyhogy?

Csend

JÁNOS *(halkan szólal meg)* És anya? Anya tudta ezt? Anya belement ebbe?
GYULA Miért ne ment volna? Anyuka nagyon jól megvan Julikáéknál.
JÁNOS És anya tudta ezt.
GYULA Egy éven belül beindul az üzlet. Janikám! Építék a telek elejére egy
akkora villát... Lesz ott egy szoba neked is! Komolyan kijössz?

Csend. János megkövülten nézi a nyilatkozatot, Gyula kezd kétségbeesni

Írd már alá, az istenedet! Nekem is élnem kell! Nem érted? Nekem ott vannak a gyerekeim! Hát mára vér szava se szent előtted? Segíts!

János elvigyorodik, aláírja az okíratot. Gyula egy pillanatig nemis akar hinni a szemének, a következő pillanatban kikapja öccse kezéből a papírt, a tollat, s máris menekül kifelé

Köszönöm, Janikám!
JÁNOS Szevasz!
GYULA Az életemet mentetted meg!
JÁNOS Mondom: szevasz!
GYULA Majd meglátod, mennyire hálás vagyok neked! *(A váratlan örömtől még mindig kábultan szédeleg ki)*

János elfordul, nem néz a bátyja után. Csend. Péter a teljesen leromlott Margitot tolja be a színpadra, tolószékben. Margit mélyen alszik

5

János, Péter, Margit

JÁNOS Csicsikál.
PÉTER Mi van?
JÁNOS Csi-csi-kál!
PÉTER Na, menjen maga abba a jó bűdös francba!

János Péter megrökönyödésére szó nélkül kimegy. Amikor János kimegy, Margit felébred. Nehezen tér magához kábultságából. Péter a pad mellé tolja a kocsi, gyengéden megigazítja Margit pokrócát. Amikor Margit teljesen magához tér, ijedten néz körül. Nem látja Jánost, ez megnyugtatja. Halkan szólal meg

MARGIT Elaludtam?
PÉTER Aludj csak!
Csend

MARGIT Az az... ember nem járt itt?
PÉTER Nem!
MARGIT Péter! Kergesd el, ha idejönne! Megígéred?
PÉTER Örömmel!

Csend

MARGIT És szólj a doktornak, hogyne adasson ennyire erős gyógyszereket!
Átalszom tőlük az életem! Szólni fogsz?
PÉTER Szólok.
MARGIT Tegnap se szóltál!
PÉTER De ma szólni fogok!
MARGIT Most már meg fogok gyógyulni, Péter! Hallod? Csak azért is! Te is akard?
PÉTER Igen!
MARGIT Nem, Péter! Nem akard! Mert ha igazán akarnád, nem barátkoznál azzal az... emberrel!
PÉTER Ugyan, Margit! Mi bajod van vele egyszerre?
MARGIT Gyűlölöm! Miatta vagyok beteg!
PÉTER Bolond vagy te!
MARGIT Így van! Ó maga a sátán!
PÉTER Mindig szükségem volt egy bűnbakra, Margaret!

Csend

MARGIT Péter! Meggyógyulok! Ígérem neked! Ha akard, ha segítesz...!
PÉTER Drága Margit!
MARGIT Ugye, soha többé nem szólítasz úgy?
PÉTER Nem!
MARGIT Csak most kezdődik az életünk! Péter! Én... én tele vagyok türelmet-

lenséggel! Arra gondoltam, majd mindketten tanári állást vállalunk. Otthon! Ugyanabban az iskolában! És délutánonként, amíg mamával főzünk meg mosunk rátok, ti elbókláztok a földön... Lassanként kitanulod a földműves munkát... De ha nincs kedved hozzá, maradhatunk Pesten is! Mit szólsz hozzá, Péter? Mihez lenne kedved?

Péter nem képes válaszolni, lehajtja a fejét. Csend. Júlia csörtet át a bokrokon feldúltan. Egy pillanatra megdöbben Margit állapotán, ám a szánalom egy másodperc alatt lepereg róla. Ráförmed a fiatalokra

JÚLIA Hol van az az alak? Hol az öcsém?

A fiatalok nem tudják, de Júliának nemis várja meg a választ, nyomul tovább, akár egy fúria. Csend

MARGIT Mondd, Péter! Milyen a szagom? Rossz?
PÉTER Mi? Mi van?
MARGIT Ugye, nagyon undorító vagyok?
PÉTER Jaj, ne! Margitkám, ne!
MARGIT Mondd meg Évának, hogy jöjjön be hozzám egyszer! Szeretnék beszélni vele.
PÉTER Nem láttam Évát!
MARGIT Akkor... hogyan oldod meg? Kivel... szerelmeskedel? Magaddal?
PÉTER Elég legyen!
MARGIT Nem börtölsz te március óta. Nem vagy te olyan.
PÉTER Hagyd már abba!

Hátul a bokor mintha megmozdulna. Margit rögtön odakapja a tekintetét, szemében rettenet. Csend

MARGIT Menjünk innen! Tolvaj innen, Péter! Nem akarok idejönni többé! Ezt a padot is gyűlölöm!
PÉTER De hát ez az egyetlen hely az egész kórházban, ahol...
MARGIT Tolvaj! Tolvaj! Tolvaj innen!
PÉTER Oké, oké!

Péter a fejétszóvalva kitolja Margitot, aki szinte összekeporodik a félelemtől

6

János, Júlia

Valóban János jön elő a bokrok közül, ahol eddig leselkedett. Arcán felhős mélabú. Nyugodtan sétál körül, leül a padra. Lábát keresztbe rakva szemléli a szürke eget. Ebben a helyzetben talál rá Júlia. A nővérke azonnal támad

JÚLIA Hát itt vagy, te hülye-barom?! Az előbb épp itt kerestelek! Bújkálsz, mi? (...). Azonnal vond vissza az aláírásodat!
JÁNOS Túl szürke az ég. Csupa lusta felhő. Á, ma már aligha süt ki a nap. Viszont esni se fog. Ezek a felhők még ahhoz is lusták, hogy essenek! Júlia Kísemmitztek velem együtt! Nem érted?
JÁNOS Anya jól van? Pusziom!
JÚLIA Ne hagyj eladni! Nagyon jól jön az még nekünk! Például Julika tizenhét éves. Jövőre egyetemre megy. Most fizessem az albérletet? Inkább odaadom neked, Jancsi!
JÁNOS Tűnés!
JÚLIA *(meghökken János hangjától. Megijed, amikor a férfi szemébe néz)* Ezt még megbánod!

Júlia kihátrál János elől. Csend
Gábor baktat be a színpadra. Rosszkedvűen méri végig barátját, szó nélkül ül le mellé a padra. Csend

GÁBOR Egyszerűen hihetetlen, ahogy felgyűlt itt a szemét!
JÁNOS *(elfintorodik, Gáborra néz)* Szevasz. GÁBOR Van egy rossz hírem.

János egykedvűen vonja meg a vállát

Felvettem valakit a helyedre. JÁNOS Ez mitől rossz hír nekem?
GÁBOR Hát... most már úgymint leszázalékolnak, nem?

Jánost ez sem érdekli. Mutatja, folytassák inkább a játékot a fényképekkel. Gábor elő is veszi a fotókat Juditól. Teljes csendben adogatják egymásnak. Péter jelenik meg árván, fáradtan, vörös szemmel. A két öreg kérdésben ránéz. Péter

bólint. A padon ülők részvétellel visszabiccentenek. János helyet csinál Péternek, üljön közéjük. Péter rövid vívódás után leül a két öreg közé. A képcsere csendben folytatódik tovább. Péter növekvő érdeklődéssel pislog a fotókra

JÁNOS Ismertem egyszer egy pasast, akinek volt egy lakása. Hát abban a lakásban volt egy hálószobája, a hálószobában egy fasza kis ágya, az ágy alatt pedig egy aranybili. Nahát, annak a pasasnak az volt a kedvtelése, hogy esténként, amikor már minden elcsendesedett, leoltotta a villanyt, a hasára feküdt az ágyában, előhúzta az aranybilit és belelógatta a kezét. Így, hason fekve, a kezét a bilibe lógatva élvezett! Kész! Bumm! Szabad, bol-

dog, szárnyaló éjszakák voltak azok!

Csend

PÉTER És? Aztán mi történt?

GÁBOR Elcsaklították az aranybilit!

JÁNOS Lófaszt, hülyék! Egy szép nap megunta az egészet!

Ezen a két jóbarát alaposan elgondolkodik, a fotók kézről kézre vándorolnak. Egyszer csak Péter heves, váratlan mozdulatot tesz. Egy képért nyúl, kiveszi János kezéből. Hosszan nézi. A két öreg mereven, várakozva figyel. Péter a képről rájuk, onnan megint a képre néz. Leteszi a fotót maga mellé. Benyúl a zsebébe, előveszi a Margitról készült fotókat. Egyenként vág meg tőlük, ahogy sorra János kezébe adogatja. János mindegyiket meggusztálja, csak aztán adja tovább őket Gábornak. Gábor belekeveri Margit fotóit Judit paklijába

(Az egyik fotónál diadallal ordít fel) Na! Mondtam! Nem megmondtam? Hogy hasonlít rá! Tessék! Nézzék! Itt, ezen eszik! Az ajkát nézzék! Hát tiszta Judit! Margaret! A Judit tiszta Margaret! Nem? A Margaret tiszta Judit! Hát nem? Na! Hát nem vagyok én tökhülye! Vágy hülye vagyok?

